

Celje - skladišče

D-Per  
65/1992



5000000459,6

COBISS

OSREDNJA KNJ. CELJE

# RUDAR

## Glasiło Rudnika lignita Velenje

LETO XVI

SREDA, 24. JUNIJ 1992

ŠTEVILKA 6

Prijeten je občutek, da se letos na praznovanje dneva rudarjev lahko pripravljamo v miru. Lani ni bilo tako. Že v maju in juniju smo v Sloveniji občutili številne provokacije Jugoslovanske ljudske armade. Ob razglasitvi samostojnosti Republike Slovenije pa so se v zraku pojavila vojaška letala, in 3. julija so se številni naši delavci bojevali v enotah slovenske vojske proti "naši" armadi.

Strahotno je bilo naše spoznanje, da se moramo bojevati proti Jugoslovanski ljudski armadi; in veliko je bilo naše veselje, ko je za vedno zapuščala našo državo Slovenijo.

Od takrat so se zgodili številni zločini raznih vojsk v Kninu, Plitvicah, Osijeku, Vukovarju, Dubrovniku, Mostarju, Sarajevu...

Žal se zločini nad civilnim prebivalstvom še kar naprej dogajajo. Vedno več je beguncev, pogorelih vasi, mest, tovarn, lakote in trpljenja ljudi, kakršnega tudi v najbolj grozljivih filmih ne vidimo.

O več kot štiri desetletja dolgem življenju v slogi, bratstvu in enotnosti ni niti sledu več.

### Rezultati našega dela so spodbudni

V Rudniku lignita Velenje smo kljub vsemu ravnokar omenjenemu naloge, ki smo si jih zastavili, uspešno izpolnjevali. Saj rezultati, ki smo jih letos dosegli v poslovanju, so še bolj spodbudni od tistih, ki smo jih ugotavljali lani ob koncu leta.

Proizvodnja, ki smo jo dosegali letos do junija, je bila za 5,19 % večja od proizvodnje, ki smo jo dosegli lani v enakem obdobju - pri krajši odkopni fronti za 3,5 %, za 386 delavcev ali 8 % manjšem številu zaposlenih, za 4,43 % večjem odkopnem in 14,2 % večjem rudniškem učinku ter za 15,93 % večji storilnosti dela in za 8,34 % večji produktivnosti odkopne fronte.

Tudi oddaja našega premoga kupcem je potekala razmeroma dobro, saj je lani 1. junija bilo deponiranega 721 tisoč ton, letos 1. junija pa 299 tisoč ton manj. Vendar kljub dobri proizvodnji in produktivnosti imamo tudi letos velike težave zaradi slabe likvidnosti, ki izvira iz tega, da vladi Republike Slovenije uspeva le z velikimi zamudami in po znatno manjši ceni od dogovorjene plačevati premog, ki ga oddajamo TE Soštanj.

### Zahtevamo jasno razvojno strategijo

Za naš rudnik imamo izdelan razvojni načrt za obdobje do leta 2020 in po njem bi do tega leta bili sposobni proizvajati 4,1 milijona ton premoga na leto po nižji ceni od 5 DEM/GJ. Vendar s pogojem, da se tolikšna proizvodnja našega rudnika opredeli tudi v dolgoročnih energetskega načrta Republike Slovenije. Vsako odstopanje proizvodnje našega rudnika navzdol od 4,1 milijona ton premoga na leto, ki bi bilo večje od 5 %, bi namreč povzročilo večje proizvodne stroške in s tem slabšo konkurenčnost našega premoga na trgu. Ključnega pomena pri tem je izgradnja čistilnih naprav v TE Soštanj. Prvi objavljeni rok, v

## Magister Franc Žerdin, predsednik poslovnega odbora našega rudnika, za naš praznik 3. julij, dan rudarjev



Prednje vrste občinstva, z gosti, na našem lanskem, zaradi vojne na 20. september preloženem Skoku čez kožo

katerem naj bi njihova izgradnja bila dokončana, se izteče že z začetkom leta 1993. Kljub temu pa, žal, še vedno nimamo nikakršnih garancij vlade Republike Slovenije, da se bodo začele graditi še letos, in tudi ne, da se bodo sploh začele graditi.

Po sklepih zborov Skupščine občine Velenje iz leta 1987 in leta 1989, ki od TE Soštanj zahtevajo do konca leta 1992 zmanjšanje emisije SO<sub>2</sub> v ozračje za 90 % glede na leto 1980 z izgradnjo čistilnih naprav ali z ustreznim zmanjšanjem njene proizvodnje, bi tako s 1. 1. 1993 naj bila proizvodnja električne energije v TE Soštanj glede na leto 1980 za 90 % manjša. To pa bi za Rudnik lignita Velenje pomenilo:

zmanjšanje proizvodnje premoga v njem že v letu 1993 na vsega skupaj 1,1 milijona ton, zmanjšanje števila zaposlenih delavcev v njem za več kot 3 000 ter tako velike stroške proizvodnje premoga v njem, da bi se bilo treba odločiti za takojšnji začetek zapiranja rudnika. Četudi člani stranke "Zeleni Velenja" pravijo, da se je pač treba pripravljati na vso težo problemov, ki bi nastali, če bi Rudnik lignita Velenje v resnici zaprli, menim, da ni ne zapiranje Rudnika lignita Velenje ne zmanjševanje njegove proizvodnje ustrežna rešitev iz zagate za Velenje in celo Slovenijo. Rešitev je le izgradnja čistilnih naprav v TE Soštanj in jasna opredelitev nivoja še

### NAPREJ V ŠTEVILKI

STRANI 2-3: Program letošnjega praznovanja našega praznika 3. julija, dneva rudarjev, Učenci, dijaki, študentje, naši štipendisti, za naš praznik 3. julij, STRAN 4: Naš obrat HTZ..., STRAN 9: Novi zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, STRAN 12: Odšli so v pokoj, STRAN 13: Kako proizvajamo?, Iz zapisnika junijske redne seje Izvršilnega odbora za gospodarjenje, Privatne firme - konkurenčna klavzula - lastninsko preoblikovanje podjetij, STRAN 14: Šport in rekreacija, STRAN 15: Humor, STRAN 16: Nagradna križanka za naš praznik 3. julij

sprejemljive cene električne energije v Sloveniji za njene proizvajalce in porabnike. Za izpeljavo te rešitve pa je seveda treba tudi jasno definirati strategijo energetskega gospodarstva Slovenije. In to od vlade Republike Slovenije tudi zahtevamo.

#### Kvaliteta življenja v podjetju je odvisna predvsem od nas samih

Delavci Rudnika lignita Velenje smo doslej že večkrat dokazali, da znamo in želimo dobro delati. To dokazujejo tudi naši delovni uspehi oziroma rezultati, ki jih lahko brez sramu primerjamo z rezultati premogovnikov v svetu. Ugled, ki ga naš kolektiv v svetu ima, je treba ohranjati tudi v naprej in to smo prav gotovo sposobni narediti.

Prepričan sem, da nam nihče ničesar sam od sebe ne bo podaril in da je zato največ od nas samih odvisno, kako bomo dosegali naše cilje. Rudnik lignita Velenje je podjetje z več kot 4 000 delavci. Zato je pomembno, da vsi zaposleni v njem, posebno pa še vodje, svoje delo opravljamo kar najbolj prizadevno. V podjetju bomo zaradi tega dosledno upoštevali načelo pozitivne konkurence kadrov in omogočili napredovanje in boljše osebne prejemke tistim delavcem, ki bodo delali več in boljše od drugih.

#### Prihaja generacija novih skakalcev

Letos bomo na prireditvi Skok čez kožo v naš rudarski stan sprejeli 70 mladih rudarjev, električarjev, strojnikov in tehnikov. Te skakalce bomo v Rudniku lignita Velenje tudi zaposlili; tiste z boljšim uspehom že v septembru, druge nekoliko kasneje.

Vesellimo se snidenja z njimi, in tudi oni se lahko veselijo snidenja z nami, saj smo prepričani, da prihajajo v dober in urejen delovni kolektiv.

Kot že toliko let doslej se bomo tudi letos 3. junija dopoldne v paradi odpravili na kotalkališče, nato pa še k Jezeru, kjer bomo imeli družabno srečanje.

Skladno s tradicijo rudarskega stanu in pripadnostjo njemu in podjetju Rudniku lignita Velenje se tudi letos udeležimo teh dveh in drugih prazničnih prireditev v čim večjem številu.

Vsem delavcem Rudnika lignita Velenje ob rudarskem prazniku v imenu članov poslovodnega odbora in svojem imenu iskreno čestitam.

Srečno!

## Prireditve na dan 3. julija

Zjutraj zarana  
budnica

Ob 8. uri

**zbor za tretjejuljsko parado pred proslavo dneva rudarjev s Skokom čez kožo (če ne bo deževalo, bo zbor pred Domom kulture Velenje, proslava pa na velenjskem kotalkališču, sicer pa zbora in parade ne bo, proslava pa bo v Beli dvorani, to je v nanovo zgrajeni teniški hali pri restavraciji Jezero)**

Ob 9. uri

**začetek proslave dneva rudarjev s Skokom čez kožo**

Ob 11. uri

**pri restavraciji Jezero začetek tretjejuljskega družabnega srečanja z zabavo**



**Med skakalci na našem lanskem Skoku čez kožo, prirejenem pri restavraciji Jezero, je bila tudi ena skakalka!**

#### Nekaj prazničnih prireditev je že bilo:

- v petek, 12. junija, v obeh rudniških "prezivnicah" (na Jašku Škale in v NOP): **odprtje razstave likovnih del učencev osnovnih šol v naši občini**

- v soboto, 13. junija, ob 20. uri v dvorani Glasbene šole Velenje: **tradicionalni koncert oktetov v Velenju ob 3. juliju, dnevu rudarjev**

- v petek, 19. junija, ob 15. uri v Delavskem klubu **srečanje naših jamških reševalcev jubilarov**

- v soboto, 20. junija, ob 20. uri v Delavskem klubu: **odprtje razstave del iz 13. rudarske likovne kolonije v Velenju - Ekstempore '92**

**Poleg naštetih bo ob našem prazniku 3. juliju tudi letos več športnih prireditev, in sicer tele:**

- danes, 24. junija, ob pol šestih popoldne na velenjskem stadionu **tekma nogometašev velenjskega Rudarja z nogometaši iz Slovenj Gradca**

- v soboto, 27. junija, ob 10. uri v telovadnici Osnovne šole Šalek **turnir v dviganju uteži**  
- v soboto, 27., in v nedeljo, 28. junija, z začetkom ob 9. uri, **mednarodni turnir posameznikov v tenisu**

- v četrtek, 2. julija, ob 16. uri na igrišču pod velenjskimi kopališči **turnir v odbojki**

- v soboto, 4. julija, ob 6. uri ob Škalskem jezeru v Velenju **tekmovalje v ribolovu**

- v soboto, 4. julija, ob 21. uri v velenjskem smučarskem skakalnem centru **mednarodna nočna tekma v smučarskih skokih za rudarsko svetilko** (naslednji dan, 5. julija, ob 15. uri **pa bo še mednarodna tekma v smučarskih skokih zunaj praznovanja našega praznika 3. julija**)

- v nedeljo, 5. julija, ob 8. uri na balinišču pod velenjskimi kopališči **turnir v balinanju**

#### Delitev in možnost izrabe kuponov za pogostitev na družabnem srečanju 3. julija pri Jezeru

Zaposleni v RLV smo te kupone dobili pri plači ta mesec, upokojenim delavcem RLV pa jih deli receptor(ka) v upravni zgradbi RLV v Velenju "Rudarska 6" (nasproti Ljubljanske banke).

Vsi pa te kupone lahko izrabimo **samo 3. julija** na družabnem srečanju ali v našem bivšem obratu družbene prehrane ob Kidričevi cesti v Velenju. (Uredništvo)

**Mirjana Kovačević,**  
OŠ Smartno-Velenje  
(prej XIV. divizije), 6.r.

#### RUDARJI

Rudarji delajo v rudniku. V njem dela tudi večina naših sosedov.

V rudniku so nekateri postali invalidi, ker je v njem še pred nekaj leti prihajalo do številnih nesreč. Sedaj je nesreč manj. Moj boter je delal v jami, a ko si je pri jamskem delu zlomil nogo, je prenehal delati v jami. Moj ati je tudi delal v rudniku, potem je odšel v Gorenje. Drugače pa v Velenju največ moških dela v rudniku.

Nekoč so si rudarji nosili na delo malico s seboj od doma, danes pa jo dobijo v rudniku. Nobeden moj pravi sorodnik ne dela več v rudniku.

Včasih v šoli brez besed sedim in poslušam sošolce, kako nakladajo o rudarjih in očetih, kako delajo v rudniku. Mislim si, tudi tovarne, fabrike, in še drugačna podjetja so na svetu. Res pa je, da bi tudi jaz rada delala v rudniku, ampak me ne bi sprejeli, ker sem dekle.

Nekoč je v rudnikih bilo veliko nevarnosti, ker so v njih vse delali ročno. Zdaj jih je manj, ker delajo s stroji in je za varnost rudarjev še drugače dobro poskrbljeno. Pa tudi boljše plače dobijo.

Moji sorodniki delajo večinoma v Nemčiji in v Gorenju. Pa kaj me briga, naj delajo, kjer hočejo. Skrbi me le, ali bom jaz po šolanju dobila kje delo, ki bo zame primerno. Mama in oče delata v Gorenju, in mislim si, zakaj ne bi še jaz delala v njem.

Živijo, rudarji!

#### Program letošnjega praznovanja našega praznika 3. julija, dneva rudarjev

### SVEČANE PRIREDITVE

V soboto, 27. junija, ob 18. uri v Delavskem klubu **srečanje naših upokojenih delavcev v obdobju 10. junij 1991 - 10. junij 1992**

V četrtek, 2. julija, ob 19. uri v dvorani Glasbene šole Velenje **svečana seja delavskega sveta našega rudnika za jubilate 20 let nepretrganega dela v njem - po njej pa pred Delavskim klubom, v katerem bodo jubilarji imeli še družabni večer, promenadni koncert Rudarske godbe Velenje**



Bredica Jerič,  
OŠ Antona Aškerca,  
Velenje, 5.d

#### OČKA RUDAR

Moj očka je rudar  
v velenjskem rudniku,  
moj očka,  
moj očka,  
moj očka je rudar.

On koplje, on koplje  
globoko pod zemljo,  
on koplje,  
on koplje,  
globoko pod zemljo.

Moj očka je rudar  
v velenjskem rudniku,  
moj očka,  
moj očka,  
moj očka je rudar.

## Učenci, dijaki, študentje, naši študenti, za naš praznik 3. julij ...

kico na določeno mesto. V čakalnici smo počakali na dvigalo. Dnevna svetloba je izginila, in že smo bili globoko pod zemljo. V jami smo se razkropili po temnih rovih, in ostal sem sam. Videl sem samo lučke svojih prijateljev, ki so kakor kresničke migljale v temi. Na ves glas sem si začel prepevati tole pesmico:

ŠE MLAD SE VAM ZDIM,  
A ŽE V JAMO HITIM.  
V JAMI JE VROČE,  
MOJE DELO JE TEŽKO,  
PA VENDAR SEM VESEL,  
KER VEM, DA BO TA RJAVI  
PREMOG POZIMI LJUDI GREL.  
JAZ SEM RUDAR,  
JAZ SEM RUDAR,  
VSE NAREDIM,  
VSAK DAN DOBRE  
VOLJE V JAMO HITIM!

Med petjem in delom mi je čas hitro minil. Nenadoma so moji prijatelji odstrelili premog, in od glasnega poka sem se zbudila v svoji sobi. S ceste sem zaslišala avtobuse, ki so vozili rudarje na delo. Mene pa ni nič mikalo, da bi vstala iz tople postelje in odšla v šolo.

Marko Ranzinger,  
študent 1. letnika rudarstva

#### IZGUBLJENE ILUZIJE VELENJSKEGA KNAPA

"Sem učit se šel v mesto,  
da od pametnih izvem,  
kaj je bolje v življenju,  
biti slab ali pošten.  
Žrl knjige sem s polic..."

Tako nekako je prepeval in še prepeva Šifrer o svojih izkušnjah v začetku študiranja v "velikem" mestu Ljubljani. Ni bil študent RLV, ni študiral za lep rudarski poklic, pa kljub temu prepeva o svojih izgubljenih iluzijah v začetku študentskega življenja iz otroštva ali pa...

Ne bom pisal o svojih pogledih na RLV, njegovi prihodnosti, problemih, usodi... Jaz bom pisal o...

Moj pogled se bo v teh nekaj vrstah sprehodil, lahko bi rekli, po delu RLV, po njegovi rudarski univerzi ter življenju njegovih študentov v Ljubljani.

Že mnogo lignita je bilo odkopanega, odkar sem nekje po osnovni šoli zaplul v vode rudarstva, spoznal osnove rudarskega poklica in držal prvič "šremer" v roki. Ampak o tem bom pisal kdaj drugič. Sedaj se selimo v Ljubljano... Univerzitetna stavba montanistike je stara, ampak vredna spoštovanja. Ko vstopiš vanjo, se ti pogled ustavi na stenah, izdelanih iz obdelanega apnenca, v katerem so vidne školjke iz bogve katerega obdobja zemeljske zgodovine.



- Ne bom pisal o svojih pogledih na RLV, njegovih prihodnosti, problemih, usodi...

V avli stavbe je tudi ogromna freska akademskega slikarja Pengova. Na njej "revolucionarno" prevladuje "knap", z vsemi svojimi značilnostmi, kot simbol delavstva, težkega dela, ki pa bo v naši družbi kaj kmalu zgodovina. V stavbi sicer povsod vlada spoštljiva akademska tišina. Mirni smo tudi mi študentje. V prvih dneh sem se počutil, tako kot vsi moji kolegi, sploh izgubljen, tudi v "velikem" mestu Ljubljani, posebno pa v predavalnicah. Vse je bilo tako novo in po svoje zelo utrujajoče. Predavanja do 16.00, kar je najbolj občutil želodec. Ranunanja pa je v kratkem času bilo toliko, kot ga prej ni bilo v celi srednji šoli...

Pri njem so profesorji dirjali s kredo po tablah, kot bi bili spuščeni z verig; lahko bi rekli: "NO SPEED OF LIMIT."

Kmalu v takih razmerah ugotoviš, da so tvoje iluzije o tem, kako veliko so te naučili tvoji bivši učitelji, popolnoma zgrešene. Univerzitetni učitelji te postavijo pred dejstvo, da je v tvoji glavi zelo zelo malo kaj vrednega. Zopet si tam, kjer si v svojem življenju že bil: na začetku.

Pred tabo se končno zapro težka in okorna vrata Montanistike, ki jih boš moral sam na neki način spet odpreti ali prelesti čeznje za študij v 2. letniku. V njem boš zopet začel zlagati mozaik rudarskih in sploh montanističnih pojmov v neko celoto, ki naj bi bila nekako zgrajena po štirih letih mozganja nad knjigami.

Sploh pa, komaj malo zavohaš ljubljanski univerzitetni zrak, že te zasujejo s kolokvij, izpiti. Noči pa se ti začnejo podaljševati v jutra, in kmalu se ti pod očmi zarišejo sledovi nespanja. Ti so seveda povezani tudi z nočnim življenjem v PAJZLIH tipa K 4... "Knapom", tudi študentom, so bili pač vedno všeč majhni in temni prostori. Nekdo vendar mora skrbeti za prehajanje tradicije iz roda v rod.

Tako se sedaj počasi obrača prvo poglavje zgodovine mojega življenja v Ljubljani. In mojih izgubljenih iluzij iz srednje šole o njeni vrednosti ter o univerzi. Ampak te iluzije bodo nekoč zopet najdene, kot tolikokrat doslej vsake izgubljene iluzije, pa potem znova izgubljene...

Kaj hočeš, življenje je pač ena sama iluzija.

PRIHODNJIČ DALJE!

## WOLFCOMMERCE

Potrebujete kredit? Samo WOLFCOMMERCE Ljubljana - Sklad vzajemne pomoči občanov in podjetij v Republiki Sloveniji - Vam ponuja brezobrestne potrošniške kredite in kredite za nakup nepremičnin.

#### Pogoja za najem kredita pri skladu

1. Postati morate član sklada.
2. Pri skladu morate združevati svoja sredstva.

#### Možnosti za združevanje sredstev in odplačilo kredita

a) **TOLARSKA VARIANTA** - združevanje sredstev in odplačilo kredita potekata v tolarjih, mesečna anuiteta pa se pri tem ne spreminja do konca odplačilne dobe

b) **VARIANTA Z DEVIZNO KLAUVULO** - združevanje sredstev in odplačilo kredita potekata v tolarjih, preračunana po srednjem tečaju DEM, ki ga določa Banka Slovenije, mesečna anuiteta pa se pri tem spreminja v odvisnosti od tečaja DEM, v času združevanja sredstev in tudi v času odplačila kredita

Član sam določa višino mesečne anuitete, od katere je odvisna višina kredita.

#### POTROŠNIŠKI KREDIT

##### - GOTOVINSKI KREDIT

- zgornji limit kredita je 600.000 SLT

- višina kredita = mesečna anuiteta x 40

##### KREDIT ZA NAKUP

##### NEPREMIČNIN

- zgornji limit kredita je 1.000.000,00 SLT

- višina kredita = mesečna anuiteta x 60

Skupni znesek privarčevanih sredstev se odšteje od zneska kredita pri izračunu glavnice kredita za vračilo.

Podjetje zaračuna:

- ob vpisu manipulativne stroške v višini tolarске vrednosti 300 DEM po srednjem tečaju Banke Slovenije,  
- ob porabi kredita pa 5 % provizije za svoje storitve.

Možnost vpisa v Velenju v članstvo sklada in podrobnejšega informiranja o ugodnostih pri njem

Vsak delovni dan od 15.00 - 17.00 v prostorih Krajevne skupnosti Gorica, Ulica Veljka Vlahovića 45, tel. 851-2981



Tjaša Copot,  
OŠ Livada, Velenje, 3.a

#### MOJE SANJE

Danes smo bili učenci našega razreda s tovarišico v rudniku. Videli smo veliko zanimivih stvari in čisto prave rudarje. Bila sem razburjena od vsega, kar sem videla, tako, da se mi je še sanjalo o rudniku.

V sanjah sem se spremenila v močnega rudarja, z mišičastimi rokami...

Zjutraj sem se z modrim avtobusom odpeljal na delo. V beli garderobi sem se z drugimi rudarji slekel, nato sem z njimi odšel v črno garderobo in se oblekel v rudarja in obul škornje. V svetilničarni smo si potem vsi vzeli svetilko in odložili kontrolno mar-

## Naš obrat HTZ v razgovoru z njegovim vodjem Francem Druksom

**Rudar:** Obrat HTZ - Higiena, tehnika, zaščita - ima status invalidske delavnice. Pravzaprav status invalidskih delavnic, ker je njegova dejavnost strokovno zelo pisana, saj vključuje:

- zunajjamsko gradbeno dejavnost RLV
- zavarovanje oziroma varnostno službo RLV
- izdelovanje zaščitnih sredstev za RLV in trg
- dejavnost kopalnic in vzdrževanje vodovodno-toplovodnih naprav in napeljav v RLV
- dejavnost pralnic in šivalnic v RLV

Ob naštem obratu HTZ sega - vsaj formalno, uradno - še v:

- Reševalno postajo RLV
- Elektromont obrata RLV Jamske mehanizacije
- Strojni remont obrata RLV Jamske mehanizacije

**Kaj delovno-, gospodarsko-, socialno-pravno pomeni to, da ima obrat HTZ status invalidske delavnice?**

**Franc Druks:** To pomeni, da je obrat HTZ organiziran po Zakonu o usposabljanju in zaposlovanju invalidnih oseb in da mu s tem zakonom država nalaga posebne obveznosti in daje posebne pravice pri usposabljanju in zaposlovanju invalidov.

Konkretno, ta zakon predpisuje, da morajo organizacije s statusom invalidske delavnice med vsemi svojimi delavci imeti zaposlenih najmanj 40 % invalidov.

Sploh je glavna naloga take organizacije, da zagotavlja primerno delo, in s tem socialno varnost, invalidom. Naloga "invalidske organizacije" - da tako rečem - ki je s to nalogo neposredno povezana, pa je, da invalide tudi usposablja za delo, ki jim je zagotovljeno in je zanje primerno.

Za uspešno opravljanje teh nalog je država predvidela nekatere ekonomske olajšave znotraj davčne regulative. Pač nekaterih davkov invalidski organizaciji ni treba plačevati. Seveda s pogojem, da izpolnjuje obveznosti, zaradi katerih je upravičena do teh ekonomskih olajšav. To pomeni, da se ustvarjena sredstva zaradi teh olajšav spet morajo obvezno vrniti v osnovno dejavnost invalidske organizacije. Se pravi, da jih je treba uporabiti za vzdrževanje in po možnosti še izboljšanje opreme, pripomočkov in ureditve delovnih mest za delo invalidov in usposabljanje invalidov za delo.

Torej se v obratu, kakršen je naš, vse podreja invalidski problematiki. Seveda RLV.

V obrat HTZ, ki ga jaz vodim, pa spadajo delovne enote: služba zavarovanja, gradbena dejavnost, delavnica za izdelavo zaščitnih sredstev, kopalnice z vzdrževanjem vodovodnih in toplovodnih naprav ter pralnici s šivalnicama na obeh jaških (v Skalah in v NOP).

**Rudar:** Posamezni deli obrata HTZ so ob pripravi tega razgovora - točneje povedano, 2. junija - zaposlovali:

- gradbena dejavnost	62 delavcev
- zavarovanje	62 delavcev
- delavnica za izdelavo zaščitnih sredstev	46 delavcev
- kopalnice in vzdrževanje vodovodno-toplovodnih naprav in napeljav	95 delavcev
- pralnici in šivalnici na obeh jaških (v Skalah in NOP)	30 delavcev
- obratna administracija	14 delavcev

Obrat HTZ torej zdaj šteje skupno okrog 310 delavcev. In to v glavnem invalidov, če upoštevamo zadnje statistične podatke o številu zaposlenih invalidov v njem. To je za 30. april, ko je bilo v obratu HTZ zaposlenih skupno 308 delavcev in od tega 255 invalidov, v celem RLV pa skupno 4 437 delavcev in od tega 763 invalidov.

**Kakšni pa so sestava ter problemi v sestavi kategoriziranih in verjetno še drugih, nekategoriziranih invalidnih delavcev v obratu HTZ?**

**Franc Druks:** Najprej moram popraviti vašo navedbo, da naša obratna administracija zaposluje 14 delavcev. Administrativna dela za ves obrat namreč opravljata samo dve delavki, preostali od navedenih 14 delavcev - naše delovne enote Stroškovno mesto 70 - pa, vključno z mano, opravljamo skupne naloge za več naših delovnih enot ali vse, nekateri pa tudi določene skupne naloge za vse obrate RLV. In še odgovor na postavljeno vprašanje!

Skoraj vsi v našem obratu zaposleni invalidi so pred nastankom invalidnosti - bodisi zaradi poškodb pri delu, poklicnih ali drugih bolezni in poškodb - delali v jami. Se pravi, da so bili rudarji. Zaradi tega pa je za neredke med njimi še vedno problem novo delovno okolje zunaj jame in povsem drugo delo, za katerega so se v njem morali usposobiti in ga morajo zdaj vsaj zadovoljivo opravljati. To tudi zato, ker so ob nastanku invalidnosti bili večinoma ne-kvalificirani, polkvalificirani in kvalificirani jamski delavci, torej poklicno relativno ozkega profila.

Poleg tovrstnih problemov pa je za obrat še dodatni problem to, da je omejenost delovnih zmoglosti pri naših invalidih izrazita in da večinoma vsem manjka še precej let zavarovalne dobe za upokožitev - marsikomu tudi več kot polovico.

**Rudar:** Seganje obrata HTZ še v Reševalno postajo RLV ter v Elektromont in Strojni remont obrata RLV Jamske mehanizacije se kaže kot prištevanje delavcev teh organizacijskih delov RLV k delavcem obrata HTZ.

2. junija je bilo tako k delavcem obrata HTZ prištetih:

- 13 delavcev iz Reševalne postaje RLV
- 81 delavcev iz Elektromonta in
- 227 delavcev iz Strojnega remonta obrata RLV Jamske mehanizacije

Skupno torej 321 delavcev.

**V čem je sploh smisel tega prištevanja?**

**Franc Druks:** Z navedenimi organizacijskimi enotami RLV obrat HTZ sodeluje le pri usposabljanju in zaposlovanju invalidov oziroma pri uveljavljanju obveznosti in pravic po Zakonu o usposabljanju in zaposlovanju invalidnih oseb.

**Rudar:** Sedajni proizvodno-storitveni program obrata HTZ in kateri so v njem izdelki in storitve predvsem za trg?

**Franc Druks:** Proizvodno-storitveni program obrata HTZ sedaj obsega:

- varovanje ljudi, objektov in drugega premoženja RLV
- gradbeno vzdrževanje, komunalno vzdrževanje, nakladanje in razkladanje materialov za jamo ter - predvsem za trg - proizvodnjo betonskih mešanice in betonske galanterije
- tržno usmerjeno proizvodnjo - s prednostno ponudbo RLV - osebnih zaščitnih sredstev in izdelovanje drugih izdelkov iz usnja, tekstila in podobnih materialov, ki vključuje opravljanje storitev in izdelovanje izdelkov usnjene galanterije, opravljanje krojaško dekorativnih, tapetniških in tlakarskih storitev ter izdelovanje izdelkov v teh strokah
- vzdrževanje reda in higijene v garderobah, kopalnicah in še drugod v RLV
- pranje in krpanje delovnih oblačil zaposlenih v RLV
- dajanje prve medicinske pomoči v RLV
- opravljanje pomožnih del za službo rudarskih

škod ter kurirskih, arhivarskih in hišniških del - vzdrževanje vodovodnih in toplovodnih in - instalacij in strojnih naprav ter druge strojne opreme na področju dejavnosti obrata HTZ. Nekateri storitve opravlja obrat HTZ pogodbeno ali po naročilih tudi za nekatere sosednje firme.

**Rudar:** Kakšni so načrti in kaj je že storjenega za nadaljnji razvoj obrata HTZ?

**Franc Druks:** Nosilec razvoja obrata HTZ je njegova delavnica za proizvodnjo osebnih zaščitnih sredstev. Ta dejavnost je tudi osnovna dejavnost cele te delavnice. Glavni cilj njenega razvoja pa je: odpiranje novih delovnih mest, primernih za zaposlovanje invalidov. Stanje doseganja tega cilja pa je zdaj takole:

- Proizvodni program za obutev smo razširili z uvedbo proizvodnje novih vrst delovnih čevljev, tudi čevljev za delo na polju in v gozdu pa čevljev za hojo v hribe in še druge obutve.
- Rokavičarski oddelek naše delavnice za proizvodnjo zaščitnih sredstev je šele na začetku uvajanja proizvodnje novih, zahtevnejših izdelkov.

- Krojaško-dekorativni oddelek delavnice je tudi razširil svoj proizvodno-storitveni program in poleg različnih delovnih oblačil že izdeluje tudi različna športna oblačila in nove dekorativne izdelke, zlasti zavese.

- Najbolj pester razvoj pa se obeta galanterijsko-tapetniškemu in tlakarskemu oddelku delavnice, saj med drugim že izdeluje celo vrsto različnih torb in drugih galanterijskih izdelkov iz usnja in drugih materialov, poleg tega pa uspešno uresničuje in razvija svoj tapetniški in tlakarski program storitev in izdelkov.

Vse novosti v proizvodno-storitvenih programih te naše delovne enote so tudi tržno usmerjene in zato ima tudi vedno več prihodkov od eksterne prodaje svojih proizvodov in storitev, torej od prodaje zunaj RLV, na trgu. V drugih delovnih enotah našega obrata je splošni cilj nadaljnega razvoja povečevanje kvalitete izdelkov oziroma storitev, na področju oskrbe z vodo in energijo pa še racionalna poraba vode in energije.

Sicer pa sta kvaliteta in racionalnost med sabo povezani in tega se pri nas povsod dobro zavedamo. Recimo tudi, kar se tiče naše dejavnosti na področju vzdrževanja komunalne infrastrukture RLV in naše gradbene dejavnosti, kjer se nam je pojavilo vprašanje, kaj storiti za še boljšo organiziranost in razvoj betonarne v okviru te naše dejavnosti, ki pa ga že intenzivno razmišljujemo.

**Rudar:** RLV je razvoj svojega podjetništva in z njim svoje tržne usmerjenosti ter preoblikovanje družbene lastnine v RLV postavil tudi z dekapitalizacijo. To je kot ustanovitelj družbenih podjetij oziroma družb z omejeno odgovornostjo PLP Velenje, MIZARSTVO Velenje, KAMNOLOM Paka, HABIT Velenje in kot soustanovitelj takih družb INFORMATIKA Velenje in GOST Velenje in še zavoda ERICo Velenje (zavoda za ekološke raziskave v sodelovanju z industrijo).

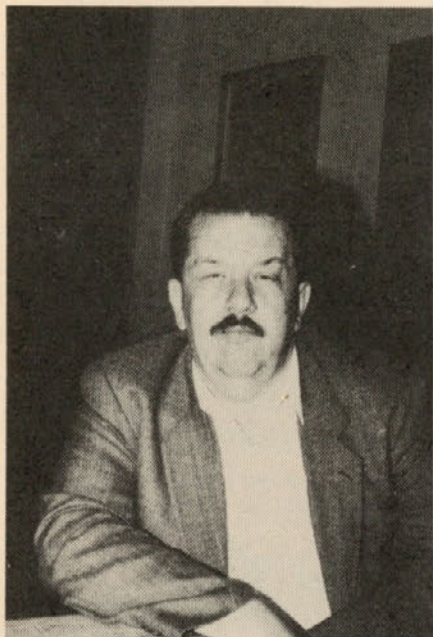
Poleg tega je soustanovitelj družbe GTE Velenje (družbe za izrabo geotermalne vode), ki pa še ne deluje.

Sam naj bi ustanovil tudi še družbo za izdelavo lesenih igrač, locirano znotraj RLV.

**Kako vi gledate na ta proces? To vas sprašujemo zato, ker ste ne le vodja našega obrata HTZ, ampak tudi predsednik Sindikata dejavnosti energetike Slovenije?**

**Franc Druks:** Mislim, da je ta proces toliko pozitiven, kolikor je usmerjen v zagotavljanje socialne varnosti delavcev, ki jih zadeva, ter v zagotavljanje razvojnih možnosti organizacij, ki so v tem procesu že ali pa še bodo nastale, in v odpiranje novih delovnih mest za zaposlovanje mladih ljudi.

**Rudar:** S čim pa se sedaj največ ukvarja sin-



- Vsak invalid najprej potrebuje občutek socialne varnosti

dikat oziroma vostvo sindikata, ki mu predsedujete?

**Franc Druks:** Največ se v Sindikatu dejavnosti energetike Slovenije spet ukvarjamo s temeljnima vprašanjema delavcev, ki so zaposleni v slovenski energetiki, to je:

1. z vprašanjem uveljavljanja, in s tem spoštovanja, kolektivnih pogodb
2. z vprašanjem zagotavljanja socialne varnosti delavcev

Ob tem skrbimo za jačanje sindikata nasploh, saj sindikat je pri nas zdaj edina res delavska organizacija.

To skrb uresničujemo s sodelovanjem pri pripravi nekaterih "delavskih zakonov" (na primer zakona o soupravljanju) in pri pripravi zakona o lastniškem preoblikovanju podjetij z družbenim kapitalom ter tudi z navezovanjem stikov s sindikati v tujini, krepitvijo oblik vzajemne sindikalne pomoči ipd.

#### Obratvodja HTZ

**Franc Druks o sebi, svojem socialnem izvoru, družini, delu in še čem**

- Vi ste, kolikor vem, Velenjčan.

"Ne. Od leta 1974 sem Šoštanjčan. Po rojstnem kraju pa sem Družmirčan. Torej eden tistih ljudi, ki imamo rojstni kraj na področju, ki se zaradi rudarjenja pogreza.

Bil pa sem tudi Velenjčan, ker sem se s starši leta 1961 iz Družmirja preselil v naselje na Glinškovem klancu na Koroški cesti v Velenju. Februarja leta 1974 pa smo se potem zaradi pogrezanja zemljišča od tod morali odseliti in nadomestno stanovanje smo dobili v Šoštanju, od RLV."

- Je vaš oče bil rudar?

"Da. Do leta 1969, ko je zaradi poškodbe na hrbtnici bil invalidsko upokojen, je delal v RLV."

- Pa stari oče?

"On pa je bil kovač, s svojo kovačijo, v Družmirju."

- Ali ste Druksi vaše generacije, kar vas je v Šoštanju in Velenju, po starih starših različni?

"Ne, vsi izviramo od istega starega očeta, kovača v Družmirju, in dveh njegovih sinov, mojega očeta in strica."

- Koliko pa vas je bilo otrok v družini?

"Le jaz in sestra Jožica, ki se je rodila pred mano in je umrla že pred mojim rojstvom, tako

je niti spoznati nisem mogel."

- Ste tako, kot ste se preseljevali, menjavali tudi kraj, v katerem ste obiskovali osnovno šolo, saj rojeni ste februarja leta 1950?

"Obiskoval sem samo osnovno šolo Biba Roecv v Šoštanju."

- In kje ste se poklicno izobraževali?

"V velenjskem rudarskem šolskem centru, za strojnega ključavničarja. To je bilo v letih 1964 - 1967."

V prvem letniku smo učenci imeli 3 dni pouka v šoli in tri dni praktičnega pouka in dela v delavnici, v drugem in tretjem letniku pa 2 dni pouka v šoli in 4 dni praktičnega pouka in dela v delavnici.

Prostih sobot takrat tudi po šolah še ni bilo, poleg tega pa je naše šolanje bilo še celodnevno.

Strojna učna delavnica za učence kovinarje pri RSC Velenje pa je, tako kot je še danes, tudi takrat bila na Jašku Škale in v njej smo tudi mi veliko delali za RLV."

- Se pravi, da je ureditev praktičnega izobraževanja učencev strojne, rudarske in elektro stroke pri RSC Velenje takrat bila podobna sedanji.

"Da, samo da učne delavnice takrat še niso spadale v RLV."

- Kako pa je bilo z vašo zaposlitvijo po končani poklicni šoli?

"Kljub splošni gospodarski krizi po letu 1964, ki je trajala vse tja do leta 1969 in bila še posebno huda za premogovnike, sem dobil delo pri strojnem vzdrževanju v klasirnici RLV. In pri tem delu sem tudi najbolj dolgo bil, dokler sem delal v klasirnici našega rudnika. Seveda pa zaposleni v tej dejavnosti nismo bili samo vzdrževalci klasirniške strojne opreme, ampak tudi monterji novih klasirniških strojev in naprav. Tudi pri izgradnji klasirniškega obrata Izvoz Pesje smo, recimo, sodelovali. To omenjam tudi zato, ker sem po izgradnji tega obrata postal eden njegovih izmenskih vodij in to delo opravljal do leta 1979, ko sem bil premeščen v rudniške skupne službe."

- V rudniške skupne službe ste bili premeščeni potem, ko ste imeli za sabo že tudi končano enoletno srednjo politično šolo, v njih pa ste opravljali delo tajnika organov upravljanja RLV, kajne?

"Da, vse do 1. oktobra 1984, ko sem prevzel vodenje takratne delovne skupnosti RLV Kopalnice. To je delovne enote, ki je vključevala delavnico za proizvodnjo zaščitnih sredstev in takrat zaposlovala skupno 140 delavcev."

- Koliko organizacijskih in statusnih sprememb pa je ta delovna enota doživela od takrat, ko ste prevzeli njeno vodenje?

"Leta 1988, 1. julija, je postala temeljna organizacija, se preimenovala v HTZ in si pridobila status invalidske delavnice, leta 1990, ko se je RLV transformiral v enovito družbeno podjetje, pa je postala obrat RLV HTZ, s statusom invalidske delavnice in pristojnostjo za samostojno prodajo svojih izdelkov."

- In kdaj ste se začeli aktivno vključevati v sindikalno delo?

"Že v Klasirnici in potem pri opravljanju dela tajnika organov upravljanja RLV, ker je vključevalo tudi precej dela za družbenopolitične organizacije. In predsednik koordinacijskega odbora sindikalnih organizacij bivše sestavljene organizacije REK Velenje sem bil eno mandatno obdobje. Od

leta 1986 pa sem predsednik panožnega sindikata energetike Slovenije."

- Prosteža časa ste tako imeli zase in svojo družino bolj malo.

"Seveda. Družino je bilo treba malo zanemarjati. Vendar vsi v njej so se s tem sprijaznili in poskušali razumeti smisel mojega ukvarjanja s sindikalnim delom. To je žena, ki ji je ime Rozika in je zaposlena pri vzdrževanju interferometrov v klasirnici našega rudnika, in oba otroka - hčerka Polona, ki je zdaj stara 20 let in je študentka prvega letnika kemije, in hčerka Metka, ki zdaj končuje srednjo ekonomsko šolo v Celju."

- Kako pa usklajujete svoje delo obratvodje in delo, ki vam ga nalaga predsednikovanje panožnemu sindikatu?

"Po principu: zaradi predsednikovanja panožnemu sindikatu nikakor ne sme trpeti delo obratvodje, in nasprotno.

Tak princip seveda terjajo, da čez prosti čas napravim križ. Tudi čez tistega, ki bi ga moral imeti, da bi se aktivno vključeval v življenje krajevne skupnosti Šoštanj, v kateri živim."

- Vodenje take organizacije, kot je obrat HTZ, tako raznovrstne po dejavnosti, s tako občutljivimi ljudmi, kot vemo vsi, da invalidi zaradi svojih svojevrstnih problemov so, če se v njihove probleme vsaj malo poglobimo, ni mačji kašelj, kajne?

"Res je, veliko izkušenj terja tako delo. Veliko pozornosti. Veliko strpnosti, potrpežljivosti. Pa tudi odločnosti. Vendar po mojih izkušnjah in mišljenju je ključ za razumevanje problemov invalidov zavest: vsak invalid najprej potrebuje občutek socialne varnosti, ta občutek pa lahko ima le, če ima zagotovljeno delo, ki ustreza njegovim delovnim sposobnostim in je hkrati družbeno koristno.

Pri zagotavljanju takega dela pa je invalid po eni strani zelo odvisen od državnega, torej zakonskega reguliranja njegovih pravic in obveznosti. Po drugi strani pa je, kar se tega tiče, še bolj odvisen od svoje matične firme. To je od tiste, v kateri je postal invalid ali se je v njej, če ni delovni invalid, prvič uspešno vključil v delo. Saj če propade njegova matična firma, se znajde na seznamu čakajočih na delo pri zavodu za zaposlovanje kot vsi drugi brezposelni. Se pravi, da zgubi plačo in tudi vse druge denarne prejemke, ki so mu šli kot zaposlenemu invalidu, razen če ni invalid zaradi poškodbe pri delu ali priznane poklicne bolezni - in tako praktično dobi le nadomestilo za brezposelnost.

Za resnično razumevanje tega, da je za delovne invalide - posebno takšne, kakršni so naši jamski invalidi - tako izredno pomemben občutek socialne varnosti, je namreč treba vedeti: da s tem, ko postanejo invalidi in se morajo usposobiti za primerno drugo delo in se v njem začeti tudi praktično potrjevati, načrtujejo svojo delovno pot popolnoma znova, naši jamski invalidi pa še večinoma vsi tudi v docela drugačnem delovnem okolju - zunaj jame, v delovni situaciji, v kakršni bi se, recimo, znašel mornar na kopnem ali pilot na zemlji; da si zaradi povedanega tudi vse življenje morajo zastaviti na čisto drugačen način, saj z nastankom invalidnosti in menjanjem dela izgubijo tudi stare sodelavce in mnogo prijateljev in znancev; skratka, ko postanejo invalidi, se počutijo kot vojak med bojem na čistini."

- Svoj čas so nekateri ravno zaradi razlogov, ki ste jih omenili, nasprotovali ustanavljanju izrazito invalidskih organizacij, češ da tako invalide spravljamo na stranski, če že ne na slepi tir.

"Res je. Dr. Sušnik z Raven na Koroškem,

## Še izjave posameznih delavcev in skupin delavcev HTZ na svojih delovnih mestih (dopoldne 9. junija) za glasilo

### Janko Zupančič, poslovodja betonarne v okviru gradbene dejavnosti HTZ:

"Največ v betonarni izdelamo betonskih oblikovancev in peskovnih mešanic za betone za jamo. Potem betonskih zidakov za individualne naročnike, kar dosti pa tudi betonske galanterije - to je koritnic, vinogradniških stebrov, pohodnih betonskih plošč, vrtnih robnikov in še raznih drugih takšnih izdelkov po naročilu.

Odjem izdelkov, ki jih izdelujemo na zalogo, imamo dober, pri odjemalcih znotraj in zunaj RLV.

Lani smo proizvodni načrt na delavca zelo preseglji, saj je bilo predvideno, da naj bi imeli celo leto zaposlenih 14 delavcev in izdelali za 18 tisoč kubičnih metrov raznih izdelkov, vključno z betoni in peskovnimi mešanicami zanje. Vendar med letom se nam je potem število delavcev zmanjševalo in zmanjšalo na 7, a smo kljub temu izdelali za 16 tisoč kubičnih metrov izdelkov.

Po razformiranju bivšega obrata RLV Zunanje dejavnosti lani sredi

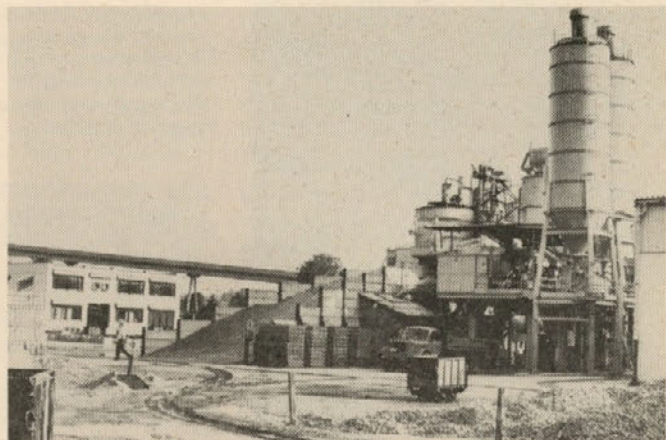
leta, v katerega je prej spadala celotna zunanja gradbena dejavnost RLV, torej tudi betonarna, in priključitvi gradbene dejavnosti k HTZ, smo zaradi davčnih olajšav, ki jih je deležen HTZ, ker ima status invalidske organizacije, naše izdelke lahko relativno pocenili in s tem znatno izboljšali njihovo konkurenčnost na trgu ter prodajo. Seveda pa s tem tudi izkoriščanje naših proizvodnih kapacitet. V preteklem mesecu smo, recimo, izdelali s 7 zaposlenimi delavci kar za 1 700 kubičnih metrov raznih izdelkov. Kako dolgo sem že delavec RLV? Že okrog 14 let!"

### Mira Šterk, vodja prodaje izdelkov in storitev delavnice za izdelavo zaščitnih sredstev:

"Zdaj poleg svojega rednega dela nadomeščam vodjo naše delavnice, inženirko Majdo Zbičajnik (inženirko tekstilne tehnologije - opomba pisca).

Na današnji dan oddelki naše delavnice zaposlujejo:

- čevljarški oddlek 15 delavcev
- krojaški oddlek 10 delavcev



Betonarna in spodaj njen poslovodja Janko Zupančič, ob skladovnici betonskih koritnic, ki jih tudi izdelujejo v njej



Na spodnji sliki: Mira Šterk, vodja prodaje izdelkov in storitev delavnice za proizvodnjo zaščitnih sredstev - v svojem elementu!

### Nadaljevanje s 5. strani!

recimo, je menil, da tako invalide spravljamo v nekakšen geto. Vendar so to bili časi, ko smo si še lahko povsod privoščili preveč zaposlenih vseh delavcev, tudi invalidov. Prehod na tržno gospodarstvo pa je glede tega opravil svoje, tudi v mišljenju ljudi. Po še sedaj veljavnem Zakonu o usposabljanju in zaposlovanju invalidov iz leta 1986 je pogoj za to, da ima neka organizacija lahko status invalidske: najmanj 40 % invalidov med vsemi zaposlenimi v njej. Torej zakon nikakor ne terjá getizacije invalidov. Res pa je, da je v našem obratu ta pogoj že nenormalno presežen.

V proizvodnji zaščitnih sredstev, recimo, imamo med zaposlenimi že 70 do 80 % invalidov, v kopalnicah pa včasih kar 100 %.

- Koliko pa je zdaj v celi Sloveniji organizacij s statusom invalidske delavnice in koliko jih je že v občini Velenje?

"V celi Sloveniji je takih organizacij že prek 50 in večina jih je nastala v zadnjih petih letih.

### Oglas

Zamenjam 57 m<sup>2</sup> veliko dvosobno stanovanje na Kardeljevem trgu v Velenju za tri- ali štirisobno. Pripravljen sem finančno in fizično pomagati pri preselitvi.

INFORMACIJE: po telefonu (063) 852-846

Naša, s pridobljenim statusom invalidske delavnice 1. 7. 1988, je bila, recimo, po času nastanka 12. taka organizacija.

V velenjski občini pa je zdaj, vendar šele od lani, samo še v Gorenju tak obrat, kot je naš HTZ. Kaže pa, da ga mislijo ustanoviti tudi v Vegradu."

### Modre misli

Satira je sekira, ki jo ima oblast rada samo toliko časa, dokler je topa.

(J. Petelin)

Izkušnja je vsota naših razočaranj.

(R. Auguez)

Humor je ena od tistih stvari, ki človeku ostanejo, ko mu ne ostane nič drugega.

(M. Pavlovič)

Evropa je, gledano zemljepisno, polotok, s stališča zgodovine pa je dependansa Azije.

(Draper)

Časopisi so železnice laži.

(D'Aurevilly)

Civilizacija je rastlina, ki raste in cveti samo, če jo zalivamo s krvjo in solzami.

(A. Graf)

Ambasador je barometer, ki predvideva vreme, ki ga zagotovo ne bo!

(P. Veron)



- galanterijsko-tapetniški 15 delavcev

- rokavičarski odelek 9 delavcev  
Čevljarski oddelek izdeluje že precej različne obutve - poleg delovne za rudarje, gasilce, gozdarje, poljedelce in celo prometne policiste še za ribiče, planince...

Podobno pester je tudi program izdelkov in storitev galanterijsko-tapetniškega oddelka. Saj poleg delovnih oblačil za delavce različnih strok izdeluje tudi oblačila ali dele oblačil za ukvarjanje z različnimi športno-rekreativnimi disciplinami, na primer z ribištvo, planinarjenjem, konjskim jahalnim športom.

Sploh pa je zelo pisan program izdelkov in storitev galanterijsko-tapetniškega oddelka. Torbe vseh vrst, toki, etuii, pasovi, golenice, kompleti galanterijskih izdelkov iz usnja, tekstila in še drugih materialov za tenisače, lovce, ribiče in še druge športnike, platnene rolete, popravilo platenih rolet, cerade, popravilo šotorov, popravilo tapiciranega pohištva, unikatni galanterijsko-tapetniški izdelki po naročilu - vse to, verjetno pa sem še kaj izpustila, je v njegovem proizvodno-storitvenem programu.

Malo manj raznolik pa je program rokavičarskega oddelka, ker mora zelo veliko rokavic narediti za rudarje in druge delavce v RLV. Izdelki naše delavnice so na prodaj tudi kar tu, v njej. V RLV pa še v njegovi prodajalni nekurantnega blaga pri Škalskem jezeru oziroma blizu Ribiške koče ob njem. In to kljub temu, da so kvaliteto izdelani in trpežni, dokaj poceni, ker nam to omogoča invalidski status naše delavnice."

**Jože Vertovšek, vodja čevljarskega oddelka v delavnici HTZ za izdelavo zaščitnih sredstev:**

"Kakšnih 24 parov obutve izdelamo v našem oddelku na dan. Različnih vrst. Visoke in nizke. Rudarske in še druge - planinske, gasilske, tudi za policiste na motorjih. Še jahalne škornje smo začeli izdelovati.

Vodja tega oddelka sem že 10 let, če že ne malo več. Prej sem delal v jami, tam od 1960. do 1970. leta. Najprej kot nekvalificiran kopač, potem pa sem ob delu opravil tečaj in izpit za kvalificiranega kopača, čeprav sem drugače bil kvalificiran čevljar. V čevljarskem poklicu pač v tistih letih ni bilo pravega kruha.

Od 1970. do 1980. leta je bila cela ta naša delavnica pod Plastiko, zdajšnja velenjsko firmo Sipak. A v teh letih je vse v delavnici šlo navzdol. Prej, ko je bila pod ESO, stari ESO, še obratom RLV, je imela precej boljše pogoje za delo. Tako vsaj pravijo. Tako je govoril tudi prejšnji njen vodja, Murkovič. Pred njim je bil dolgoletni vodja te delavnice Erhart. Zdaj pa je inženirka Zbičajnikova, po rodu menda s Koroške.

Ne, ne živim v Velenju. Zunaj dela v tej delavnici sem Celjan. Poročen. Drugič. In tako oče dveh



Jože Vertovšek, vodja čevljarskega oddelka delavnice za proizvodno zaščitnih sredstev, in na spodnji sliki kvalificirani čevljar, delavec tega oddelka, Andrej Gradišnik



Spodaj: vodja rokavičarskega oddelka delavnice za izdelavo zaščitnih sredstev Jože Jelenko pri svojem vsakdanjem delu



odraslih in ene šele enajstletne hčerke. Mhm, oče samih hčer. Pravzaprav zunaj rednega dela nisem samo Celjan, ker sem muzikant in tako veliko od doma. Zdaj, recimo, vsako soboto igram v piceriji Zeleni gaj v Preboldu."

**Andrej Gradišnik, mlad kvalificirani čevljar pri finalizaciji izdelkov v čevljarskem oddelku:**

"Ne, nisem delovni invalid. A se tule med njimi počutim 'super'. Razumemo se med sabo.

Za čevljarski poklic sem se izšolal v kranjskem centru srednjih šol in sem zdaj že 3 leta zaposlen v tej delavnici; od takrat, ko sem končal poklicno šolo. Plača? Okrog 20 tisoč tolarjev zdaj zaslužim na mesec."

**Jože Jelenko, vodja rokavičarskega oddelka v delavnici HTZ za izdelavo zaščitnih sredstev:**

"Na dan v našem oddelku izdelamo krog 100 parov raznovrstnih rokavic.

Ojačanih, navadnih, varilskih, vse pa iz usnja.

10 let sem kot kvalificirani kopač delal v jami, na čelih, nazadnje na odkopu Dowty v jami Škale. Od leta 1984 pa sem kot invalid zaposlen pri tem delu.

Invalid sem postal zaradi obolenja srca in nenormalnega krvnega pritiska.

Po rodu sem iz Dovž pri Mislinji in v Dovžah tudi stanujem, v stanovanjskem bloku, ki je last slovenjegraške občine."

**Količinsko za 13,6 % manjša industrijska proizvodnja**

To je eden od podatkov iz aprilske številke publikacije Tekoči gospodarski pregled, ki jo izdaja SDK Republike Slovenije, nanaša pa se na industrijsko proizvodnjo v RS v letošnjem prvem trimesečju v primerjavi z doseženo v lanskem prvem trimesečju.

**Ob tem podatku so vredni pozornosti še tile:**

- Izvoz Republike Slovenije v letošnjih prvih treh mesecih je dosegel vrednost 941 milijonov dolarjev in tako bil po vrednosti za 6,3 % manjši kot v enakem lanskem obdobju (uvoz pa za 37,7 % manjši).

- Plačila za investicije v RS so v letošnjih prvih treh mesecih znašala skupno 9 milijard 726 milijonov SLT ali za 42,3 % več kot v enakem lanskem obdobju.

- Izplačila čistih osebnih dohodkov v RS so letos v prvi četrtini leta znašala skupno 38 milijard 856 milijonov SLT in tako bila za 79,5 % večja od četrtine skupnega zneska izplačil čistih osebnih dohodkov lani v celem letu.

**Ovisnost od energije**

Svetovne potrebe po energetskih virih, preračunane v tone nafte, naj bi se glede na leto 1990 do leta 2020 povečale za 12 na 20 milijard ton, vodilno mesto pa naj bi med energetskimi viri spet od nafte prevzel premog. (M.Ž.)



V krojaškem oddelku delavnice HTZ za izdelavo zaščitnih sredstev; v ospredju Ferdo Dobnik, za njim pa Anita Bauman.

**Ferdo Dobnik, delavec krojaškega oddelka v delavnici HTZ za izdelavo zaščitnih sredstev:**

"Zdaj sem že 6 let pri tem delu, prej pa sem delal v ventilatorski postaji RLV v Pesju, še prej - do leta 1980 - pa sem opravljaj svoje delo, poklic kvalificiranega kopača. Največ v tem oddelku izdelamo delovnih oblačil za jamske in zunanje delavce RLV, vrhnjih in perila.

Za trg pa delamo po naročilu in naročnikov zunaj RLV imamo že kar precej, in zelo različnih, tudi lovce, ribiče; celo velenjske sabljače smo oblekli mi."

**Anita Bauman, še čisto mlada delavka v krojaškem oddelku:**

"Po 50 kosov oblek že izdelamo v našem oddelku na dan. Sem Velenjčanka in zdaj že 8 mesecev redno zaposlena med krojači delovnimi invalidi v tem oddelku, prej, po končani poklicni šoli, pa sem bila že 6 mesecev pripravnica.

Odlčno, 'super' se počutim med sodelavci invalidi.

Sicer pa delamo tu, in tudi v drugih oddelkih te delavnice, večinoma po vsakokratnem mesečnem načrtu, in seveda tudi po letnem, v

katerem pa imamo največ dela predvidenega za pomladne mesece."

**Odlomki iz pomenka s kopalničarji v NOP:**

- Zdajle, pri malici, je najtežji del vašega šihita, bi rekel kdo od tistih, ne tako redkih, ki se kopajo tu, v kopalnici za delavce v NOP, in za sabo ne zapirajo tušev.

- Res, za nas so največji problem taki delavci, rudarji in drugi. Saj ko moraš za njimi iti med nezaprte tuše in jih zapreti, si naenkrat premočen.

- Kakšen nateg pa se ti potem od daleč še reži, ko vidi, kako ti je zmohilo vse, kar pač tudi kot kopalničar med delom moraš imeti na sebi.

- Pa so tudi takšne baže tiči, da gre marsikateri sifon od umivalnikov z njimi domov z dela...

- In deli vodnih pip!

- Zgodi se tudi, da kdaj kdo kakšen kos delovne obleke na vse pretege razglašaja za ukradenega, potem pa zvmemo, da ga s pridom doma nosi.

- Največkrat je tako razglašen za ukradenega pozimi kakšen podložen kombinezon.

- Res je, da se ob koncu dela kakšne delovne izmene zasliši včasih iz naših kopalnic



Kopalničarji v NOP so med pomenkom za glasilo bili pri malici

nečloveško rjovenje. A navadno zato, ker se dedi med sabo zabavajo, zelo redko pa zato, ker bi res bilo kaj narobe s preskrbo z vodo za kopanje.

- Ali nas je tu vedno dosti za vse kopalniško delo? ...Povprečno po sedem na izmeno nas je tu in v Škalah so po štirje. Avčasih nas je tu komaj pet, tam pa sta dva, ker je med nami invalidi pač pogosto kdo na bolniškem dopustu.

**Tole pa so povedali za glasilo tudi delavci in delavke v pralnici in šivalnici v NOP:**

- Delamo v dveh izmenah, dopoldan in popoldan, povprečno na izmeno pa operemo 160 do 200 kompletov delovnih oblačil.

Peremo, in vse po potrebi še pošijemo in zakrpamo, sproti. To pomeni, da danes oddana oblačila v pranje dobijo delavci oprana, pokrpana in pošita jutri.

Zaposlenih nas je v tej pralnici in šivalnici v NOP povprečno devet na izmeno, od tega v prvi izmeni 2 moška, jamska invalida, v drugi izmeni pa eden. Drugače pa smo same ženske.

- Ni tako lahko delo v pralnici, ko moraš iz pralnih strojev, tako velikih, kot jih imamo, vleči tudi do 30 kilogramov, in še več, sprjetih mokrih "cot".

- V drugi, škalski rudniški pralnici in šivalnici je zaposlenih manj delavcev, ker je manjša - povprečno štirje, pet delavcev na izmeno.

- Najbolj nas pri našem delu ubijata vročina, včasih je tu temperatura tudi čez 40°C, in ropot. Posebno poleti je vroče, ker vročina vdira tudi od zunaj.

- Plača? Tisti, ki nismo invalidi, ženske torej, zaslužimo zdaj okrog 20 tisoč tolarjev na mesec, nekaj čez. Obogatete od plače torej ne bomo.

- Po novem, zdaj ko so plačilni razredi, smo menda sploh najnižji razred, ker čistilk se je rudnik znebil, ko jih je oddal na milost in nemilost privatniku.

Prej je dodatek za vročino pri nas še nekaj pomenil, zdaj pa bi človek rekel, da je takšen, da ti, ko dobiš

plačo, vročino poveča...

- Tudi dan dopusta imamo zdaj manj.

- Ventilatorji za razhlajevanje? Pomagajo nam toliko kot nič.

- Sploh so kupili ob opremljanju tele pralnice tehnološko zastarele nove stroje, opremo v šivalnici pa tako imamo preseljeno staro iz Starih Prelog.

- Tudi pri servisiranju naših pralnih in sušilnih strojev so zaradi njihove tehnološke zastarelosti problemi, ker jih lahko bolj ali manj zadovoljivo reši le en monopolni oziroma pooblaščen servis, ta pa ni tako blizu, ker je v Mariboru.

- Obnašanje strank, jamskih in drugih delavcev, do nas? Pozna se zmanjševanje števila zaposlenih in obenem selekcioniranje zaposlenih v RLV v zadnjih letih - redkejši so delavci, za katere delamo, ki se do nas obnašajo nesramno.

- Obratovodja HTZ? O, večkrat pride naokoli tudi k nam! (R.B.)

Obvestilo Ljubljanske banke

- Splošne banke Velenje, d.d.

**Spoštovani varčevalci!**

Naša banka vam omogoča, da svoje prihranke naložite na različne načine in tako ohranite njihovo realno vrednost, hkrati pa jo zaradi dobrega obrestovanja hranilnih vlog v naši banki še povečate.

**Nekaj možnih načinov naložb pri naši banki**

Depoziti tolaških prihrankov z vezavami:

- od 10 do 30 dni

- od 31 do 90 dni

- nad 3 in nad 6 mesecev

- nad 12, 24 in nad 36 mesecev

Naložbe v vrednostne papirje:

- naložbe v blagajniške zapise na 181 dni z valutno klavzulo; z njimi se zavarujete pred morebitnim razvrednotenjem denarja

- naložbe v obveznice Republike Slovenije; z njimi si zagotovite davčne olajšave

Devizne naložbe: nakup devtz v gotovini po najugodnejših menjal-

niških tečajih; z možnostjo

takojšnje naložbe deviz v obliki

novih devizne vloge s prostim raz-

polaganjem



Tudi med pomenkom za glasilo v pralnici in šivalnici v NOP so delavci bili ravno pri malici



Socialni delavec Dušan Zapušek  
iz naše kadrovske-socialne službe vam predstavlja

## NOVI ZAKON O POKOJNINSKEM IN INVALIDSKEM ZAVAROVANJU

### III., zadnji del

#### INVALIDSKO ZAVAROVANJE

##### Pravice zaradi invalidnosti

Novi zakon spreminja definicijo, opredelitev pojma invalidnosti, in to tako, da odpravlja obliko invalidnosti, ki jo imenujemo spremenjena delovna zmožnost. Na ta način ponovno uvaja ureditev, ki je veljala do 1. 7. 1983 in je izenačevala vse zavarovance, ki so v polnem delovnem času opravljali neko lažje oziroma drugo ustrezno delo.

Invalidnost je po tem zakonu pojav, ko nastane pri zavarovancu zaradi trajnih sprememb v njegovem zdravstvenem stanju, ki so posledica poškodbe pri delu, poklicne bolezni, poškodbe zunaj dela ali bolezni, katerih ni mogoče odpraviti z zdravljenjem ali z ukrepi medicinske rehabilitacije, zmanjšanje ali izguba njegove delovne zmožnosti **za delo na delovnem mestu, na katerega je bil trajno razporejen pred nastankom teh sprememb.**

##### Razvrščanje invalidov v kategorije invalidnosti

Zavarovanci invalidi, pri katerih nastane izguba delovne zmožnosti, se razvrstijo v **I. kategorijo invalidnosti.**

**Zavarovanci invalidi**, ki lahko najmanj polovico polnega delovnega časa opravljajo svoje ali drugo ustrezno delo, se razvrstijo v **II. kategorijo invalidnosti.**

**Zavarovanci invalidi**, ki lahko s poklic-

no rehabilitacijo ali brez nje opravljajo drugo ustrezno delo polni delovni čas, se razvrstijo v **III. kategorijo invalidnosti.**

Za "svoje delo" se po tem zakonu šteje delo na delovnem mestu, na katerega je bil zavarovanec trajno razporejen neposredno pred nastankom invalidnosti.

Če je za zavarovanca ugodneje, se zanj kot svoje delo šteje delo na delovnem mestu, na katerem je delal najmanj dve leti v zadnjih treh letih pred nastankom invalidnosti.

"Drugo ustrezno delo" pa je delo na delovnem mestu, na katerem je delovni invalid zmožen delati primeren delovni čas svoji preostali delovni zmožnosti z delovnim naporom, ki ne povečuje njegove invalidnosti, in z normalnim delovnim učinkom. Pri določanju drugega ustreznega dela je treba upoštevati strokovno in splošno izobrazbo, delovne izkušnje in osebne lastnosti delovnega invalida ter objektivne možnosti za njegovo zaposlitev.

V zakonu je tudi navedeno, kaj pomeni izguba delovne zmožnosti in preostala delovna zmožnost.

#### INVALIDSKA POKOJNINA

Pravico do invalidske pokojnine pridobi:

- zavarovanec invalid I. kategorije invalidnosti
- zavarovanec invalid III. kategorije invalidnosti, ki ni zmožen, da bi opravljal drugo ustrezno delo brez poklicne rehabilitacije, ta pa mu ni zagotovljena,

ker je moški, starejši od 50 let, oziroma ženska, starejša od 45 let

- zavarovanec invalid II. ali III. kategorije invalidnosti, ki je zmožen brez poklicne rehabilitacije opravljati drugo ustrezno delo, to pa mu ni zagotovljeno, ker je izpolnil starost za pridobitev pravice do starostne pokojnine po tem zakonu (torej starost, ki bo do 1. 1. 1997 postopoma narasla za moške na 63 let in za ženske na 58 let)

- zavarovanec vojaški invalid od I. do VI. skupine, ki ni zmožen opravljati svojega dela več kot polovico polnega delovnega časa

Ti zavarovanci invalidi pridobijo pravico do invalidske pokojnine, če je njihova invalid-

nost posledica poškodbe pri delu ali poklicne bolezni, ne glede na pokojninsko dobo, drugi zavarovanci invalidi pa morajo izpolnjevati pogoje glede pokojninske dobe po tem zakonu.

Pokojninska osnova za odmero invalidske pokojnine se izračuna enako kot osnova za starostno pokojnino.

Invalidska pokojnina pa se odmeri glede na vzrok invalidnosti, spol, starost in dolžino pokojninske dobe zavarovanca.

Če na podlagi pokojninske dobe odmerjena invalidska pokojnina ne dosega 85 % pokojninske osnove, ima zavarovanec še pravico do dodatka za invalidnost, ki do dopolnjene starosti 58 let za moškega in 53 let za žensko glede na pokritje delovnih let s pokojninsko dobo znaša od 10 % do 20 %, po tej starosti pa 5 % ali 10 %. Tudi ta starost pa se do 1. 1. 1997 postopoma zvišuje.

Uživalcu invalidske pokojnine, ki se mu je zdravstveno stanje toliko izboljšalo, da je po mnenju invalidske komisije postal znova zmožen za delo, se invalidska pokojnina izplačuje vse dotlej, dokler mu ni zagotovljena ustrezna zaposlitev, vendar s pogojem, da se v 30 dneh po prejemu odločbe o prenehanju pravice do invalidske pokojnine prijavi pri zavodu za zaposlovanje.

#### PRAVICE DELOVNIH INVALIDOV II. IN III. KATEGORIJE INVALIDNOSTI

Invalid II. ali III. kategorije invalidnosti pridobi pravico do dela s skrajšanim delovnim časom, pravico do razporeditve na drugo ustrezno delo oziroma do zaposlitve pri njem, pravico do poklicne rehabilitacije ter pravico do denarnega nadomestila, če izpolnjuje pogoje za to po tem zakonu.

Pravico do dela s skrajšanim delovnim časom in pravico do zaposlitve pri drugem ustreznem delu delovni invalid pridobi, če ne izpolnjuje starosti, ki je po tem zakonu potrebna za pridobitev pravice do starostne pokojnine in bo do 1. 1. 1997 za moške narasla na 63 let in za ženske na 58 let.

Pravico do poklicne rehabilitacije delovni invalid pridobi, če je invalidnost pri njem nastala pred dopolnjenim 50. letom starosti (moški) oziroma 45. letom starosti (ženska), ob pogojih, ki jih zakon posebej navaja, pa tudi po tej starosti.

#### "Bankirji s posebnimi želodci"

Po pisanju T.S. v Delu 30. maja je z ugotavljanjem plač direktorjev po podjetjih v RS velik križ - ker so tajne in zato v javnosti povzročajo radovednost in burijo duhove.

Tudi zadnji Peterletov (ali Puharičin) zakon o zamrznitvi najvišjih plač v podjetjih je iz teh vzrokov - in tudi zato, ker je v plačah vodilne delavce v podjetjih z nekaj desetnimi delavcev izenačeval z vodilnimi delavci v podjetjih z več tisoč delavci - kmalu propadel. Saj sicer bi (menda) naredil več škode kot koristi.

Koliko sploh zaslužijo vodilni delavci večjih organizacij po Sloveniji? Direktor in hkrati glavni in odgovorni urednik Časopisnega in grafičnega podjetja Delo naj bi po novem (z vidika začetka junija) imel plačo 185 tisoč SLT, njegovi pomočniki pa 80 % tega zneska. Direktorji bank naj bi (uradno) dobivali po 4 do 5 tisoč mark plače. Direktor mariborske Metalne, ki je večje podjetje v RS, pa, po informacijah sindikatov, dobi 4,5-kratnik

popravne plače v podjetju in to je bojda po mnenju delavcev v podjetju v mejah normale. Direktorji večine podjetij v RS pa dobivajo 5- do 6-krat večjo plačo od povprečne v njihovem podjetju.

#### Stimulacija za zagotovljeno prodajo izdelkov in pridobitev del

Stimulacijo za to so uvedli v naši sosednji firmi Sipaku, regulirajo pa jo po določenih aktov podjetja, ki predvidevajo za zagotovitev prodaje izdelkov firme v vrednosti do 20 tisoč mark stimulacijo v znesku 4 % vrednosti prodanih izdelkov, če je vrednost prodanih izdelkov večja, pa stimulacijo 2 %. Pri zagotovitvi del firmi pa je stimulacija enotna: 5 % vrednosti vsakega zagotovljenega dela, z izplačilom mesec dni po plačilu računa za opravljeno zagotovljeno delo. Upravičeni pa so do teh stimulacij vsi zaposleni v podjetju, razen delavcev v vodstvu in prodajni službi podjetja.

M.Ž.

Zavarovanci, ki so ob nastanku invalidnosti vključeni v pokojninsko in invalidsko zavarovanje, te pravice pridobijo ne glede na dopolnjeno pokojninsko dobo, drugi zavarovanci pa morajo izpolnjevati pogoje glede pokojninske dobe za pridobitev pravice do invalidske pokojnine.

### PRAVICA DO POKLICNE REHABILITACIJE

S poklicno rehabilitacijo se delovni invalid strokovno, fizično in psihosocialno tako usposobi za drug poklic ali delo, da se lahko ustrezno delovno razporedi oziroma zaposli in vključi v delovno okolje.

Zavod lahko ob pogojih, navedenih v zakonu, prevzame del stroškov za poklicno rehabilitacijo, če je potrebno, da se poklicnemu rehabilitantu prilagodijo prostori in delovna sredstva.

Pravico do poklicne rehabilitacije ima zavarovanec, razvrščen v III. kategorijo invalidnosti, če se lahko usposobi za drugo ustrezno delo, ki ga bo opravljal polni delovni čas.

Izjemoma pridobi pravico do poklicne rehabilitacije delovni invalid II. kategorije invalidnosti, ki izpolnjuje starostne pogoje zanj, če je usposobitev za delo zanj mogoče doseči v krajšem času, če je ta smotrna in če mu je zaposlitev pri ustreznem drugem delu zagotovljena.

Izjemoma to pravico pridobi delovni invalid III. kategorije invalidnosti, ki je že prekoračil po zakonu predpisano starostno mejo za pravico do poklicne rehabilitacije, če je verjetno, da se lahko usposobi za drugo ustrezno delo v krajšem času in mu je opravljanje takega dela tudi zagotovljeno.

Poklicna rehabilitacija se praviloma opravi s praktičnim delom, iz utemeljenih razlogov pa se lahko opravi tudi z rednim izobraževanjem, z izobraževanjem ob delu pa le s soglasjem delovnega invalida.

Obveznosti za čas poklicne rehabilitacije so določene v pogodbi, ki jo sklene delodajalec, pri katerem je delovni invalid zaposlen, z zavodom in delovnim invalidom.

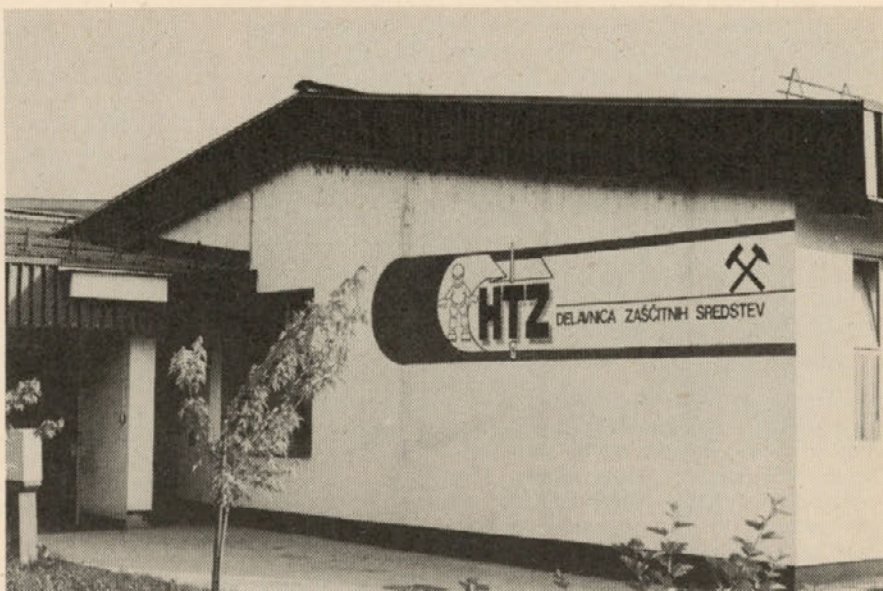
Pri poklicni rehabilitaciji, usposabljanju za delo in zaposlovanju delovnih invalidov sodelujejo zavodi in podjetja za usposabljanje in zaposlovanje invalidnih oseb.

Oblika in način poklicne rehabilitacije morata biti v skladu z mnenjem ustreznega strokovnega organa.

V okvir pravice do poklicne rehabilitacije spada tudi pravica do nastanitve med njo. Zavod spremlja uresničevanje poklicne rehabilitacije in zaposlovanja invalidov po sklenjenih pogodbah in v ta namen zahteva ustrezna poročila in podatke. Vsak delovni invalid pa mora izpolnjevati vse obveznosti, povezane s poklicno rehabilitacijo.

Za čas čakanja na poklicno rehabilitacijo in za čas poklicne rehabilitacije pripada zavarovancu nadomestilo plače.

Osnova za odmero nadomestila plače je pokojninska osnova, od katere bi se invalidu odmerila invalidska pokojnina na



Nosilec razvoja obrata našega rudnika HTZ, ki ima status invalidske delavnice, je njegova delovna enota za proizvodnjo zaščitnih sredstev

dan nastanka invalidnosti. Podrobnosti o tej odmeri pa so navedene v zakonu. To nadomestilo se usklajuje enako, kot se usklajujejo pokojnine.

Če mora delovni invalid poklicno rehabilitacijo opravljati zunaj kraja svoje zadnje zaposlitve ali bivališča, mu pripada še dodatek k nadomestilu. Ta dodatek pa se odmerja glede na najnižjo pokojnino za polno pokojninsko dobo.

Čas poklicne rehabilitacije se šteje v zavarovalno dobo.

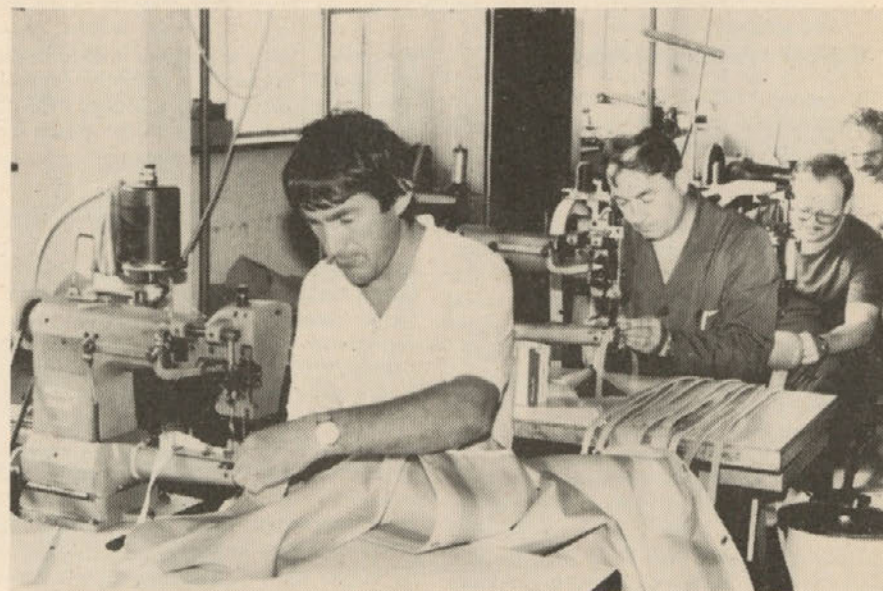
### PRAVICA DO DELA S SKRAJŠANIM DELOVNIM ČASOM

Pravico do dela s skrajšanim delovnim časom ima zavarovanec, ki je razvrščen v II. kategorijo invalidnosti. S skrajšanim delovnim časom lahko opravlja svoje ali drugo ustrezno delo. Takšno delo pa mora

začeti opravljati, ko mu je priskrbljeno na podlagi dokončne odločbe o uveljavitvi ustrezne pravice.

Nadomestilo plače zaradi dela s skrajšanim delovnim časom je enako razliki med plačo, ki jo zavarovanec prejema za delo v skrajšanem delovnem času, in plačo, ki bi jo dobival, če bi opravljal isto delo s polnim delovnim časom.

Zaposlenim bo to nadomestilo tudi v bodoče izplačevala delovna organizacija. Med zaposlitvijo pri drugem ustreznem delu ima delovni invalid II. kategorije invalidnosti tudi pravico do nadomestila zaradi manjše plače na drugem ustreznem delu.



Galanterijsko-tapetniški oddelek delavnice našega obrata HTZ za izdelavo zaščitnih sredstev - oddelek v tej njegovi delovni enoti s sploh zelo pisanim programom izdelkov in storitev

### PRAVICA DO RAZPOREDITVE NA DRUGO USTREZNO DELO OZIROMA ZAPOSILITVE PRI NJEM

Pravico do razporeditve na drugo ustrezno delo oziroma zaposlitve pri njem s polnim delovnim časom ima zavarovanec, ki je razvrščen v III. kategorijo invalidnosti. Takšno delo mora začeti opravljati, ko mu je priskrbljeno na podlagi dokončne odločbe o uveljavitvi ustrezne pravice.

**Nadomestilo** zaradi manjše plače na drugem ustrezem delu je **enako razliki med pokojninsko osnovo** (ta je mesečno povprečje plač, ustrezno valoriziranih, ki jih je zavarovanec dobil v katerih koli zaporednih desetih letih zavarovanja po 1. 1. 1970, ki so zanj najugodnejša), od katere bi se delovnemu invalidu odmerila invalidska pokojnina ob razporeditvi na drugo ustrezno delo, in plačo, določeno ob razporeditvi delov-

Ponovno se lahko po tem zakonu odmerjeno nadomestilo odmeri samo, če pride do spremembe v invalidnosti zavarovanca, uveljavljene prek invalidske komisije. To pomeni, da je to nadomestilo neke vrste renta in tako ni več povezano s spremembo plače na drugem ustrezem delu. Plača na drugem ustrezem delu se torej lahko poljubno spreminja, vendar njeno spreminjanje ne vpliva na odmero tega nadomestila.

Za delovne invalide Rudnika lignita Velenje bo v bodoče to nadomestilo odmeril in izplačeval zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, prejemale pa ga bodo na način, kot upokojeanci prejemale pokojnine.

Uživalcem teh denarnih nadomestil, ki so pravico do njih uveljavili po predpisih, ki so se uporabljali do 31. 3. 1992, se ta nadomestila za čas od 1. aprila 1992



Za usposabljanje in zaposlovanje invalidov v našem rudniku bo bojda precejšnja pridobitev tudi tale novi obrat, katerega odprtje je menda že na vidiku - obrat Remont II Jamske mehanizacije

nega invalida na drugo ustrezno delo s pogodbo o zaposlitvi.

Pokojninska osnova se pri odmeri tega nadomestila najprej "izjemno poveča" za odstotek razlike, ki se izračuna tako, da se primerja 86,6 % povprečne plače vseh zaposlenih delavcev na območju Republike Slovenije, izplačane za mesec december v koledarskem letu pred uveljavitvijo pravice do tega nadomestila, s povprečjem te plače, izplačane v celem tem koledarskem letu, nato pa se ta osnova še dodatno uskladi za odstotek uskladitve pokojnin v tekočem mesecu do vključno meseca, v katerem je nadomestilo odmerjeno.

Na ta način odmerjeno nadomestilo se usklajuje enako, kot se usklajujejo pokojnine.

dalje po uradni dolžnosti na novo odmerijo na način, ki je opisan za nanovo nastale primere.

Če je nanovo odmerjeno nadomestilo manjše od nadomestila, ki je uživalcu pripadalo na dan 31. 3. 1992, se mu nadomestilo tudi po 1. 4. 1992 izplačuje v nezmanjšanem znesku, dokler je to zanj ugodnejše.

To pomeni, da se ta znesek nadomestila **zadrži** in se ne povečuje tako dolgo, dokler se ne izenači z nanovo odmerjenim nadomestilom. Praktično bodo v nekem obdobju po uradni dolžnosti vsi uživalci teh nadomestil po dosedanjem predpisu prešli na izplačevanje teh nadomestil po tem zakonu.

### NADOMESTILO ZA ČAS ČAKANJA NA RAZPOREDITEV NA DRUGO USTREZNO DELO OZIROMA ZAPOSILITEV PRI NJEM

Pravico do tega nadomestila ima delovni invalid II. ali III. kategorije invalidnosti, ki mu je priznana pravica do razporeditve na drugo ustrezno delo oziroma do zaposlitve pri njem, oziroma pravica do dela s skrajšanim delovnim časom, **tako delo pa mu ni zagotovljeno.**

To pravico invalid lahko uveljavi, če se v roku 30 dni po dokončnosti odločbe o priznanju pravice do take zaposlitve prijavi zavodu za zaposlovanje..

Pravico do nadomestila plače za čas čakanja na razporeditev na drugo ustrezno delo oziroma zaposlitve pri njem ima tudi delovni invalid II. ali III. kategorije invalidnosti, ki mu je neodvisno od njegove volje prenehalo delovno razmerje med zaposlitvijo pri drugem ustrezem delu, na katero je bil razporejen oziroma mu je bilo priskrbljeno po nastanku invalidnosti, **če se v 30 dneh po prenehanju delovnega razmerja prijavi** pri zavodu za zaposlovanje.

Osnova za odmero tega nadomestila je **pokojninska osnova**, od katere bi se delovnemu invalidu odmerila invalidska pokojnina na dan nastanka invalidnosti. Usklajuje pa se to nadomestilo enako, kot se usklajujejo pokojnine.

### SPREMENJENA DELOVNA ZMOŽNOST

Kot je že bilo povedano, novi zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju spremenjene delovne zmožnosti kot oblike invalidnosti ne pozna več.

Zavarovanec, pri katerem je bila po predpisih, ki so veljali do 31. 3. 1992, ugotovljena invalidnost, **spremenjena delovna zmožnost** ali neposredna nevarnost za nastanek invalidnosti, lahko zahteva, da se mu pravice iz zavarovanja določijo po tem, novem zakonu, če je to zanj ugodnejše.

Novo tovrstne pravice grede njihovim uživalcem od 1. 4. 1992 dalje, če vložijo zahtevek zanje do 30. 6. 1992, sicer pa od prvega dne naslednjega meseca po vložitvi zahtevka.

V bodoče bodo torej zavarovanci tovrstne pravice, vključno z denarnimi nadomestili, uživali kot delovni invalidi III. kategorije invalidnosti.

### URESNIČEVANJE PRAVIC ZAVAROVANCEV S PREOSTALO DELOVNO ZMOŽNOSTJO

Zavarovanci s preostalo delovno zmožnostjo uveljavljajo pravice na podlagi invalidnosti v zavodu za invalidsko in pokojninsko zavarovanje, uresničujejo pa jih v njem in v organizacijah oziroma pri delodajalcih.

Dolžnosti organizacij oziroma delodajalcev do delovnih invalidov II. in III. kategorije invalidnosti so:

- da jih obdržijo na delu  
 - da jih razporedijo na drugo ustrezno delo oziroma jim zagotovijo delo s skrajšanim delovnim časom  
 - da jim zagotovijo poklicno rehabilitacijo  
 - da jim v sodelovanju s strokovnimi inštitucijami in zavodi najdejo delo, ki ga bodo opravljali po poklicni rehabilitaciji  
 - da jim izplačujejo nadomestila plače za čas čakanja na poklicno rehabilitacijo, za čas čakanja na razporeditev na drugo ustrezno delo oziroma nadomestilo plače zaradi dela s skrajšanim delovnim časom

Zakon določa sodelovanje organizacije oziroma delodajalca z zavodom za zaposlovanje pri zagotavljanju drugega ustreznega dela, kadar glede na preostalo delovno zmožnost zavarovanca pri organizaciji oziroma delodajalcu ni takega dela zaradi narave njegove dejavnosti oziroma organizacije dela.

Ob takih potrebah za zavarovance pri delodajalcih z manj kot petimi zaposlenimi delavci zagotavlja drugo ustrezno zaposlitev zavod za zaposlovanje, pravico do nadomestila plače pa zavod za invalidsko in pokojninsko zavarovanje. Vendar pri tem se vsak zavarovanec mora v 30 dneh po dokončnosti odločbe o pravici, priznani na podlagi preostale delovne zmožnosti, prijaviti pri zavodu za zaposlovanje.

Obdobje, ko je zavarovanec zaradi tega prijavljen pri zavodu za zaposlovanje, se všteva v pokojninsko dobo.

#### **PRAVICE ZAVAROVANCEV, PRI KATERIH OBSTAJA NEPOSREDNA NEVARNOST ZA NASTANEK INVALIDNOSTI**

Neposredna nevarnost za nastanek invalidnosti pri zavarovancu po tem zakonu obstaja, kadar delovne razmere na delovnem mestu, na katero je zavarovanec razporejen, ne glede na higiensko tehnične varnostne ukrepe lahko toliko vplivajo na zavarovančevo zdravstveno stanje in delovne zmožnosti, da mora zamenjati delo, ker bi sicer postal invalid.

Taki zavarovanci, ki sicer nimajo statusa delovnih invalidov, imajo pravico do razporeditve na drugo delo in pravico do poklicne rehabilitacije ter hkrati tudi pravico do denarnih nadomestil.

Pravice zaradi neposredne nevarnosti za nastanek invalidnosti zavarovanci uveljavljajo in uresničujejo pri delodajalcih s pogoji in na način, ki jih določa kolektivna pogodba.

#### **DODATEK ZA POMOČ IN POSTREŽBO**

Pomoč in postrežba sta uživalcu pokojnine neogibno potrebna za opravljanje vseh osnovnih življenjskih potreb, kadar zaradi trajnih sprememb v zdravstvenem stanju ne more zadovoljevati osnovnih življenjskih potreb, oziroma se niti ob osebnih prizadevanjih in ob pomoči ortopedskih pripomočkov ne more samostojno gibati v stanovanju in zunaj njega, samostojno hraniti, oblačiti, se obuvati in sezuvati, skrbeti za osebno higieno in tudi ne opravljati drugih opravil, neogibno potrebnih za ohranjanje življenja.

V to kategorijo spadajo tudi slepi zavarovanci ter upokojenci in nepokretni zavarovanci, ki so zaposleni primerno svojim delovnim zmožnostim, vendar ne polni delovni čas, temveč najmanj polovico polnega delovnega časa.

**Pomoč in postrežba je uživalcu pokojnine tudi lahko potrebna le za opravljanje večine osnovnih življenjskih potreb.**

V to kategorijo spadajo tudi uživalci pokojnine, kadar so kot težji psihiatrični bolniki v domači negi in potrebujejo stalno nadzorstvo.

Mnenje o upravičenosti do dodatka za pomoč in postrežbo daje invalidska komisija ali drug izvedenski organ zavoda.

Višji dodatek za pomoč in postrežbo se odmeri v znesku najmanj 70 % najnižje pokojnine za polno pokojninsko dobo.

Za nekatere najtežje prizadete kategorije upravičencev do dodatka za pomoč in postrežbo lahko zavod s sklepom določi še višji znesek dodatka, kot je omenjeni znesek.

Kriterije za ta dodatek določi predstojnik republiškega upravnega organa, pristojnega za zdravstvo.

#### **INVALIDNINA ZA TELESNO OKVARO**

Telesna okvara po tem zakonu pri zavarovancu obstaja, če pri njem nastane izguba, bistvenejša poškodovanost ali znatnejša onesposobljenost posameznih organov ali dela telesa, ki otežuje aktivnost njegovega organizma in zahteva od njega večje napore pri zadovoljevanju življenjskih potreb. Ni pa nujno, da taka okvara povzroča tudi izgubo delovne zmožnosti oziroma zmanjšano delovno zmožnost zavarovanca.

Zavarovanec, pri katerem telesna okvara nastane med zavarovanjem, pridobi pravico do denarnega nadomestila zanjo. To je pravico do invalidnine, če izpolnjuje pogoje glede pokojninske dobe za pridobitev pravice do invalidske pokojnine. Pravico do invalidnine pridobi zavarovanec za telesno okvaro, ki je:

- najmanj 30-procentna in je posledica poškodbe pri delu ali poklicne bolezni  
 - najmanj 50-procentna in je posledica bolezni ali poškodbe zunaj dela

Telesne okvare se glede na težo razvrščajo v osem desetprocentnih stopenj od 30-procentne dalje.

---

**Za sklep še tole o uveljavljanju pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, za katere se je postopek uveljavljanja začel do 31. 3. 1992, pa še ni dokončan!**

Pri uveljavljanju teh pravic se uporabljajo predpisi, ki so veljali do 31. 3. 1992 - razen pri uveljavljanju pravic na podlagi invalidnosti.

Pravice na podlagi invalidnosti se namreč določajo po veljavnih predpisih na dan nastanka invalidnosti.

## **ODŠLI SO V POKOJ**



**Milena BEGIĆ,**  
 rojena Dobnik, upokojena  
 27. marca  
 Rodila se je 23. marca 1945  
 v Pesju.  
 Mati enega otroka: leta 1967  
 rojenega Matjaža.  
 Od 14. marca 1973 je  
 neprekinjeno delala pri RLV  
 in v GOST Velenje. Zaposlila

se je - po poklicu sicer kvalificirana šivilja - kot čistilka in sobarica v samskih domovih RLV in delala v njih do upokojitve; po letu 1978 najprej kot šivilja, potem pa kot skladiščnica.



**Ivan TAMŠE,**  
 upokojen 6. maja  
 Rodil se je 20. maja 1939 v  
 Završah nad Mislinjo.  
 Poročen z Antonijo - Popič  
 (Brešar).  
 Od 21. aprila 1969 je  
 neprekinjeno delal na od-  
 kopih v RLV, prvič pa že v letu  
 1964.

Leta 1969 se je zaposlil kot nekvalificiran kopač v Jami vzhod, od leta 1977 naprej pa je domala ves čas delal na odkopih v jami Pesje, nazadnje kot odgovorni kopač.

Izpit za polkvalificiranega kopača je opravil leta 1973, za kvalificiranega kopača pa leta 1982. Sodeloval je tudi pri udarniških delih. Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v RLV.



**Roman GOSNIK,**  
 upokojen 15. maja  
 Rodil se je 26. januarja 1939  
 v Podpeci pri Črni na  
 Koroškem. Poročen z  
 Darinko, rojeno Nemeč.  
 Vključno z zaposlitvijo v  
 rudniškem delu bivšega RŠC  
 Velenje je vse od 5. maja  
 1971 delal v našem rudniku.

Zaposlil se je kot kvalificiran električar v jami, upokojen pa je bil kot skupinovodja pri vzdrževanju elektro naprav v zunanjem delu Jamske mehanizacije.

Leta 1971 je opravil izpit za samostojnega električarja v metanskih jamah.

Precej je sodeloval tudi pri udarniških delovnih akcijah.

Nagrajen in dobitnik diplome za vztrajno in vestno delo v RLV in še drugih priznanj.

Izviru iz zavedne slovenske družine; oče mu je leta 1945 padel kot aktivist OF, brat Herman je bil pri partizanih ujet in odpeljan v Dachau, kjer je izginil brez sledu, še en brat, Franc, pa je bil partizanski borec in je vojno preživel.



**Evgen DERVARIČ,**  
 upokojen 22. maja  
 Rodil se je 14. julija 1933 v  
 Radovcih na murskoso-  
 boškem območju. Poročen  
 s Šariko, rojeno Škodnik.  
 Od 4. avgusta 1961 je  
 neprekinjeno delal v gos-  
 tinstvu in družbeni prehrani

pri RLV, zdaj podjetje GOST Velenje. Zaposlil se je kot kvalificirani gostinski delavec v Delavskem klubu v Velenju in potem do upokojitve opravljal poslovodska dela; od leta 1979 naprej v našem bivšem obratu družbene prehrane v Velenju.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v gostinstvu in družbeni prehrani pri RLV in še drugih priznanj. R.B.



## KAKO PROIZVAJAMO?

**Proizvodnja premoga v našem rudniku v maju v primerjavi s predvideno v osnovnem, letnem načrtu in v primerjavi s predvideno v mesečnem načrtu:**

Jama Preloge	138 450 ton	(100,73 %, 109,88 %)
Jama Pesje	145 200 ton	( 86,66 %, 90,75 %)
Jama Škale	70 070 ton	(190,93 %, 152,33 %)
Priprave	17 980 ton	( 97,19 %, 99,89 %)
<b>Skupaj RLV</b>	<b>371 700 ton</b>	<b>(103,19 %, 106,20 %)</b>

V maju smo imeli 20 delovnih dni.

## Proizvodni načrt za junij

**(V oklepajih so navedene proizvodne naloge iz osnovnega, letnega načrta)**

Jama Preloge	120 000 ton	(127 000)
	6 000 t/dan	(6 350)
Jama Pesje	136 000 ton	(147 400)
	6 800 t/dan	(7 370)
Jama Škale	36 000 ton	( 55 850)
	2 800 t/dan	(2 793)
Priprave	18 000 ton	( 19 450)
	900 t/dan	(973)
<b>Skupaj RLV</b>	<b>330 000 ton</b>	<b>(349 700)</b>
	16 500 t/dan	(17 486)

Za junij smo načrtovali 20 delovnih dni - ob vseh prostih sobotah in petku, 26. juniju.

V letošnjih prvih petih mesecih smo v RLV odkopali 1 776 500 ton premoga ali 98,69 % glede na osnovni načrt.

Proizvodni sektor Skupnih služb RLV,  
Oddelek za tehnične plane in analize

## Iz zapisnika junijske, 25. redne seje izvršilnega odbora delavskega sveta našega rudnika za gospodarjenje

V prvem delu te seje - pri pregledu uresničevanja sklepov prejšnje, majske redne seje odbora - je predsednik poslovnega odbora našega rudnika mag. Franc Žerdin med drugim povedal:

"Še vedno je največji problem RLV zagotavljanje njegove likvidnosti,

plačilne sposobnosti. Vzrok tega je še vedno slab dotok denarja v EGS. Zaradi tega bo v trimesečju junij-avgust energetskim dejavnostim mogoče zagotavljati le sredstva za osebne dohodke zaposlenim. Učinki zadnje podražitve električne energije - za

12 %, zahtevana pa je bila za 79 % - bodo opazni šele septembra. Vzrok podražitve električne energije samo za 12 % pa je zadrževanje inflacije, kar je glavni cilj nove vlade RS.

Regresi za dopust so bili v energetskih dejavnostih izplačani zelo različno in po ugotovitvah vlade RS v nasprotju z dogovori v elektrogospodarskem sistemu, vendar skladno s kolektivnimi pogodbami.

Po mnenju vlade RS so sedanje kolektivne pogodbe nerealne in jih bo zato nujno treba popraviti.

Sedaj (ta seja je bila 4. junija - opomba pisca) je žiro račun RLV blokiran se za 40 milijonov SLT."

V zadnjem delu seje je mag. Žerdin najprej poročal o problematiki poslovanja "sestrskih" podjetij RLV KAMNOLOM Paka, MIZARSTVO Velenje, PLP Velenje in INFORMATIKA Velenje in pri tem dejal:

Vršilcem dolžnosti direktorjev teh podjetij se ta mesec izteče mandat, ali bodo vsi ponovno imenovani za vršilca dolžnosti direktorja, pa je vprašanje.

Za vršilca dolžnosti direktorjev Mizarstva in Informatike bo ponovno imenovanje odvisno od tega, kako bosta pripravila sanacijski program vsak za svoje podjetje, kar je bila njuna naloga, ker sta ti podjetji poslovali z izgubo. Za

bodočega vršilca dolžnosti direktorja Kamnoloma pa bo imenovan delavec RLV Franc Slatinšek, ker je pod vodstvom sedanjega vršilca dolžnosti direktorja v poslovanju tega podjetja prihajalo do velikih nepravilnosti, opozoril nanje pa ta ni upošteval.

Nazadnje je mag. Žerdin povedal še, da bo Izvršni svet Skupščine občine Velenje od RLV pravočasno dobil zahtevano gradivo za obravnavo v Skupščini občine Velenje predvidoma konec tega meseca, ki bo vsebovalo varianti:

1. RLV pri proizvodnji 1 700 000 ton premoga na leto, če čistilne naprave v TEŠ ne bodo vgrajene

2. RLV pri proizvodnji 2 600 000 ton premoga na leto za TEŠ in 5 000 000 ton premoga na leto za druge porabnike, če bo vlada RS dala garancijo za izgradnjo čistilnih naprav v TEŠ

Po prvi od teh variant bi bilo treba začeti RLV postopno zapirati in se tako lotiti podjetja, za katero RLV ni pristojen in tudi ne strokovno usposobljen.

Po drugi od teh variant pa bi od 1. 1. 1993 moralo biti na čakanju na delo 700 delavcev RLV, cena energetskega premoga iz RLV pa bi se povečala s sedanje 5 DEM/GJ na 6,60 DEM/GJ.

Zapisnik je sestavil Ivo Avberšek!

R.B.

## Iz 5. letošnje številke Novic, priloge glasila delavcev Rudnika Mežica - Informator

### PRIVATNE FIRME - KONKURENČNA KLAVZULA - LASTNINSKO PREOBLIKOVANJE PODJETIJ

To so teme, ki so že nekaj časa na dnevnem redu sej sindikatov podjetij. Večina direktorjev in drugih vodilnih delavcev je ustanovila svoja podjetja in v njih se ustanovitelji ukvarjajo z isto ali zelo podobno dejavnostjo, kot so se ali se še tudi ukvarjajo v družbenih podjetjih. Nekateri v svojih podjetjih s pridom izkoriščajo znanje, kadre in poslovne informacije, ki so si jih pridobili kot vodilni ali vodstveni delavci v družbenih firmah. Privatne firme s tako dejavnostjo so praviloma zelo uspešne, saj posamezniki vanje prenesejo znanje in najboljše programe družbenih firm. Nesprejemljivo je, da skupščine (ali delavski sveti) podjetij dajejo takim posameznikom soglasja za opravljanje sorodnih dejavnosti v privatnih firmah.

Naloga sindikata je, da preveri ustreznost konkurenčne klavzule in zahteva, da se takoj odločijo, kje

bodo zaposleni; v družbenem ali svojem - privatnem podjetju?

Pred nami je lastninsko preoblikovanje družbenih podjetij, ki se še niso "na črno sprivatizirala". Vse več je primerov, ko vodilna struktura dobiva za svoja zasebna podjetja v najem dele družbenih podjetij, ki jih bo v bližnji prihodnosti po nizki ceni odkupila.

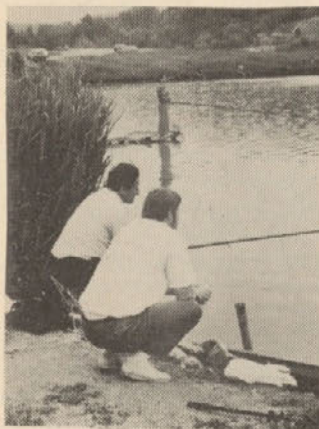
Naloga delavcev in sindikatov podjetij je, da prepreči razprodajo družbene lastnine za simbolično ceno.

Predlog Zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij daje delavcem možnost odkupa delnic v podjetju. Za odkup delnic bodo lahko delavci izkoristili tudi listine, ki so jih prejeli za manjše izplačane osebne dohodke v letu 1991 od možnih oziroma pogodbenih.

M.Ž.

Po mnenju Ministrstva za informiranje z dne 14. 2. 1992, št. 23/67-92, se glasilo Rudar šteje za izdelek iz tar. št. 3, tč. 13 Tarife prometnega davka.

## Naše letošnje delavske športne igre



### TEKMOVANJE V RIBOLOVU

Kateri šport bi bil bolj primeren za pomiritev razrvanih živcev človeka v zdajšnjih nemirnih časih, če ne ribolov.

Kaže, da tistih 126 delavcev našega rudnika, ki so v soboto, 30. maja, navsezgodaj prišli k ribiški koči ob Škalskem jezeru za tekmovalno ribolovno, to prav dobro ve.

Pogovori in živčav ob prijavljanju teh delavcev za tekmovalno so se okoli 6. ure polegli, in ob jezeru je zavladala ribiška idila. Ptičji prepri v krošnjah dreves, tu in tam plivk jezerske vode, oddaljen pasji lajež, in ob vsem tem hrupu miru - mir prebujajočega se dneva.

Ribe v Škalskem jezeru so bile ta dan lačne. Požirale so kruh, žgance, koruzo in drugo vabno hrano in z njo se je marsikateri v grlo zapiknil trnek... "Pa hajd na suho in potem spet v vodo - a v mreži, kjer boš potem čakala na sodniško tehtnico in dočakala svoj konec," je najbrž prenekateri od mož ta dan ob Škalskem jezeru zamrmral, kadar koli je kakšno ribico spravil v tako nesrečo.

**Prvih deset na tem tekmovalju**  
1. Zdenko MIKAC, J. mehanizacija - 3 650 (skupna teža ulovljenih rib v gramih), 2. Martin PLIBERŠEK, Priprave - 3 300, 3. Jože KEPE, J. transport - 2 200, 4. Zvone VINCEK, Priprave, in Vojko KRAJNC,

J. mehanizacija - 2 025, 6. Mirko KRISTOVIĆ, J. Pesje - 1 550, 7. Jože DETELBAH, J. Pesje - 1 500, 8. Marjan PRINCL, Zračenje - 1 450, 9. Branko VREČA, Pripave, in Franc PRINCL, Klasirnica - 1 350

### Ekipne uvrstitve

1. Priprave - 6 675, 2. J. mehanizacija - 6 375, 3. J. Pesje - 3 400, 4. Zračenje - 2 850, 5. J. Škale - 2 375, 6. Klasirnica - 2 320, 7. J. transport - 2 250, 8. HTZ - 2 075, 9. J. Preloge - 575, 10. Jamske gradnje in PLP - 0

D.J.

### TENIŠKI TURNIR

Pri tem tekmovalju - teniškem turnirju izžrebanih parov, ki je potekal na teniških igriščih ob restavraciji Jezero v soboto, 23. maja - je sodelovalo 36 naših delavcev.

Pari, ki so izpadli v prvem kolu turnirja, so se pomerili med seboj v tolažilni skupini in najboljši trije v njej so na koncu prejeli priznanja.

Najboljši na celem turnirju pa so bili nagrajeni z zlato, srebrno in bronasto medaljo.

### Najboljši trije pari v tolažilni skupini

1. Andrej Horvat in Toni Jeseničnik, 2. Dani Martinšek in Miha Pušnik, 3. Mehmed Agić in Matjaž Klemenčič

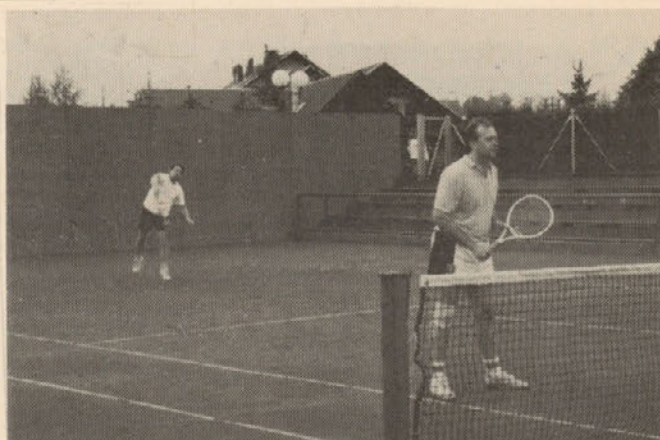
### Prvi trije pari na celem tekmovalju

1. Janez Jezeršek in Alojz Gluk, 2. Milan Medved in Zahid Babajčić, 3. Franc Avberšek in Andrej Puc

D.J.



Prvi trije na tekmovalju v ribolovu - od leve proti desni: Jože Kepe, Zdenko Mikac, Martin Pliberšek



### TEKMOVANJE V MINI GOLFU

To naše delavsko tekmovalje je potekalo na igrišču za mini golf ob restavraciji Jezero v sredo popoldne, 10. junija. Pri njem je sodelovalo 5 ekip, vsaka pa je štela po tri člane

### Prvih deset posameznikov

1. Zmago Žibert - Skupne službe, 2. Vili Žekš - Skupne službe, 3. Miha Oven - J. Škale, 4. Željko Voglar - HTZ, 5. Milenko Simić - J. Škale, 6. Ignac Mernik - J. mehanizacija, 7. Milan Matić - J. Pesje, 8. Franc Simončič - HTZ, 9. Mehmed Mušič - HTZ, 10. Blaž Dukarič - J. mehanizacija

### Ekipne uvrstitve

1. HTZ, 2. Skupne službe, 3. J. mehanizacija, 4. Priprave, 5. J. Pesje

D.J.

okrepčilo in hlajenje podplatov.

Seveda ni manjkalo smeha in spodbujanja drug drugega med nami, ko smo hodili po makadamski, delno pa tudi po asfaltni cesti. Domačine smo med potjo s svojo bosoto spravljali v začudenje. Od začudenja, da smo pripešačili bosonogi, je zmajeval z glavo tudi oskrbnik koč na gori Oljki. A dokazi so bili tu - odrgnjeni podplati.

Nasmejani in dobre volje smo se po počitku na koncu poti razšli, z obljubo, da gremo drugo leto spet tako na isto po, mogoče še v večjem številu. Letos pa bomo "ušpičili" še en pohod in njem se nam lahko pridruži še kdo, ki rad hodi bos.

Srečno!

Anton Štih

### PREBLISKI

Vsako stvar lahko razdelimo na neomejeno število delov.

Takoj, ko o nečem spregovorite...

... če je dobro, ne bo nič.

... če je slabo, se zgodi.

V ZDA delijo podjetja na tri skupine: slone, gazele in miške...

- Sloni (velika podjetja) izgubljajo delovna mesta.

- Miške (mala podjetja) zaposlujejo večino prebivalstva, a globalno gledano, se število delovnih mest v njih ne povečuje.

- Nova delovna mesta prinašajo državi gazele - hitro rastoča podjetja.

David Birch

**VEŠ? - VEM!**

- Veš, da pri nas kopljemo premog z izgubo?  
- Zanimivo! Veš, da nisem vedel, da se s takim orodjem sploh da kopati!

- Veš, da se ljudje, ki dobijo oblast v roke, hitro pokvarijo?  
- Kaj ne bi vedel, saj sem bil dvajset let vodilni v podjetju!

**Z VSO JEZO**

Jože in Ivan sta bila zaposlena pri prevozu spodaj pri jašku. In ko sta nekoč vlekla poln voziček iz kletke, je ta iztiril na vsa štiri kolesa. Jože je preklinjal in se jezil nad vozičkom, da ne zna hoditi po tračnicah. Nič ni pomagalo, ne kletvice ne prošnje, voziček se ni hotel sam vzdigniti.

Jože pokliče Ivana in mu reče:

"Komarat, zdaj ga pa zgrabiva z vso jezo in na komando vzdigniva!"  
Ivan, znan po svoji ravnodušnosti, mu mirno odvrne:

"Kako naj ga pa z vso jezo zgrabim, ko nisem nič jezen?"

---  
"Ali me ljubiš?" vpraša trobentica zvončka.  
"Ljubim te," odgovori zvonček.  
"Potem pa pokličiči čebelo!" reče trobentica.



Brez besed!

**PROFESORSKA**

- Kako pa kaj vaš soprog?  
- Saj vendar nisem poročena!  
- A tako, tako, torej je vaš soprog še samec?

---  
Duhovnika se pogovarjata in eden se jezi na celibat, ki jim prepoveduje poroko. Pa mu drugi odgovori:

"Ne jezi se, morda bodo odpravo te prepovedi za vas dosegli naši otroci."

**NEPOTREBEN STRAH**

Šef večje bencinske črpalke okrega delavca, ki ga zaloti pri kajenju:

"Ali ne veste, kakšna nesreča je bila prejšnji teden?"

"Ne."

"Trideset oseb je izgubilo življenje, ko je nekdo kadil na

**NEUMNOSTI**

Za Lipeta so vsi v pisarni vedeli, da ima nekoliko razmetano podstrešje. Pa mu je nekega dne Zdravko rekel:

- Lipe, pojdi k meni domov in poglej, ali sem doma!

Lipe se je odpravil, in ko ga ni bilo več v pisarni, je Boris očital Zdravku:

- Navadna svinja si, da veš! Revčka pošiljaš okoli, ko bi lahko zavrtel telefon in se sam prepričal, ali si doma!

**ličini**

---  
Čestletni deklici na dvorišču.

"Mojca, ali veš, da sem prejle na vrtu poleg cvetače našla antibaby tablete?"

Mojca: "Kaj pa je to cvetača?"

---  
Petletni fantek je prišel na



**Takoj me spustite ali pa pokličem svojo ženo!**

Vitki: "Zvečer pridem domov, pogledam v hladilnik, rečem 'nezanimivo' in grem v sobo k ženi."

Debeli: "O madona, jaz delam torej popolnoma narobe. Najprej pogledam v sobo k ženi, rečem 'nezanimivo' in odprem hladilnik."

**MODRE MISLI**

Življenje je veriga prese-  
nečenj.

(R.W. Emerson)

Zaljubljenec je podoben  
vžigalici: ko zagori, izgubi  
glavo!

(Izkušeni anonim)

Veter je zrak, ki se mu mudi.

(J. Pollard)

Srečna mati je za otroke več  
vredna kot sto knjig o vzgoji.

(L.M.)

Razmišljanje je samogovor  
duše.

(Platon)

Prefinjenost je sposobnost  
zehati, ne da bi odprli usta.

(J. Pollard)

Orgle so pravzaprav klavir, ki  
rad smrči.

(P. Monelli)

Navade so sprva pajčevine,  
potem pa žične vrvi.

(Španski pregovor)

Mladi poznajo pravila, a stari  
vedo za izjeme.

(O. Holmes)

Laž ni prav nič drugega kot  
maskirana resnica.

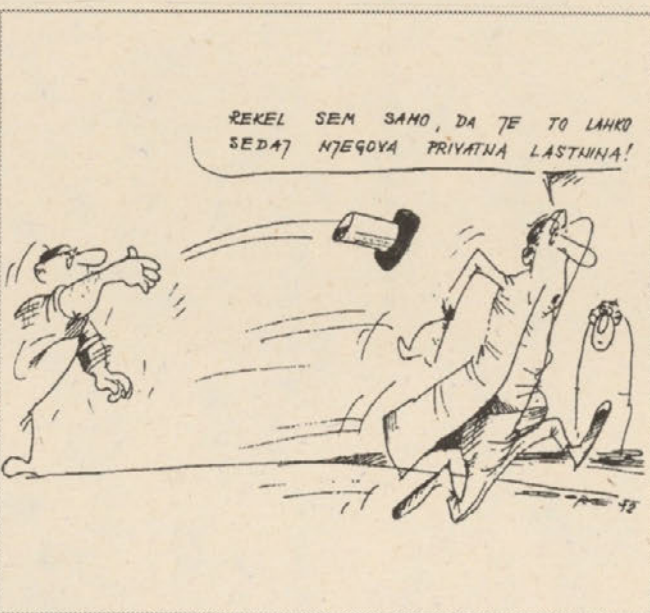
(G. Byron)

Kadar smo sami zdravi, poz-  
namo kup dobrih nasvetov za  
bolne.

(Terenc)

Jazz je zmaga črncev nad  
belci.

(L. Furlan)



REKEL SEM SAMO, DA JE TO LAHKO  
SEDAJ NJEGOVA PRIVATNA LASTNINA!

bencinski črpaliki."

"Kaj se pa bojite, saj smo tu  
samo trije!"

**ČISTO PREPROSTO**

Ko so si ogledali živalski vrt, je  
Tonček na vsak način želel, da  
mu očka kupi slona. Ko pa je  
oče ugovarjal, češ da nima  
dovolj denarja, da bi kupoval  
toliko hrane, kot je potrebuje  
slon, je mali zmagoslavno  
zatrobental:

- Pa vzemimo takega, ki ima  
napisano:

Krmljenje prepovedano!

Z odporom si zdravnik  
ogleduje precej umazanega  
bolnika.

"Lahko bi se bili umili, preden  
ste prišli k meni!"

Bolnik je presenečen:

"Toda saj gre vendar za  
notranjo bolezen!"

Dolenjsko na obisk k tetki, ki je  
bila brez otrok. In ko sta se  
začela pogovarjati, jo je  
vprašal, zakaj nima nič otrok.  
Teta: "Veš, štoklja mi jih ni  
prinesla!"

Nečak: "In zakaj si nisi izbrala  
kakšnega drugega tiča?"

**Na kmetih**

Gospodarjeva hčerka jokaje  
priteče v kuhinjo: "Ata, ata,  
hlapec mi je himen strgal."

Ata: "Prekleti štor, včeraj je pa  
grablje zlomil; ta bo moral od  
hiše!"

---  
Po dolgem času se srečata  
bivša sošolca. Prvi je vitek,  
drugi precej zavaljen. Pa  
vpraša debeli vitkega: "Kako  
hudiča ti uspe držati vitko  
linijo?"

